БУТУН ДУН'Е ПРОЛЕТАРЛАРИ, БИРЛАШИНГИЗ!

ТОШКЕНТ ҲАҚИҚАТИ

УЗБЕКИСТОН КП ТОШКЕНТ ОБЛАСТЬ, ШАҲАР КОМИТЕТЛАРИ, МЕҲНАТКАШЛАР ДЕПУТАТЛАРИ ОБЛАСТЬ ВА ШАҲАР СОВЕТЛАРИНИНГ ОРГАНИ

№ 224
21 ДЕКАБРЬ СЕШАНБА 1954 ЙИЛ

БАҲОСИ 20 ТИЙИН.

Республика Олий Совети ва маҳаллий Советларига сайловлар

Бугун газетамизда Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг «Ўзбекистон ССР Олий Советига ҳамда Ўзбекистон ССР меҳнаткашлар депутатларининг область, район, шаҳар, посёлка, қишлоқ ва овул Советларига сайлов ўтказиш тўғрисида»ги Фармони э'лон қилинмоқда. Унда сайловларни 1955 йил 27 февраль якшанба куни ўтказиш белгиланган.

Совет ҳокимияти чинакам халқ ҳокимияти, дун'ёда энг демократик ҳокимиятдир. Унинг бутун фаолияти меҳнаткаш халқнинг бахт-саодатини кўзда тутади.

Бизда давлат ҳокимияти органларига сайлов дун'ёда энг демократик конституция бўлган СССР Конституцияси асосида ўтказилади. Совет кишилари мамлакатимизда коммунизм ғалабасини та'мин этадиган ўз социалистик давлатлари блан қонуний равишда фахрланадилар. Бизнинг мамлакатимизда миллионлаб меҳнаткашларнинг давлатни идора қилишда актив қатнашувини та'минлайдиган чинакам совет демократияси тантана қилмоқда.

Жаҳонда биринчи совет социалистик давлати меҳнаткашлар оммасига ўзининг бутун яратувчилик, ижодкорлик қобилиятини кенг миқ'ёсда кўрсатиш имкониятини яратиб берди. Эндиликда совет кишилари ўз тақдирининг, ўз социалистик Ватанининг чинакам хўжайини бўлиб қолди.

Республика Олий Совети ва маҳаллий Советларга сайловлар ҳамда бу сайловларга тайёргарлик совет халқининг Коммунистик партия ва совет хукуматининг мамлакатимиз экономикасини янада ривожлантириш соҳасидаги тадбирларини амалга ошириш, саноатда ва қишлоқ хўжалигида бешйиллик планни муддатидан илгари бажариш учун ижодий ғайратлари тўлиб тошган бир вазиятда ўтказилади. Сайлов кампанияси Совет Иттифоқи бошчилик қилаётган тинчлик, демократия ва социализм лагерининг янги уруш оловини ёқувчи империалистларга қарши халқлар ўртасида тинчлик учун, коллектив хавфсизлик учун янада зўр ғайрат блан кураш шароитида ўтади.

Республика Олий Советлари ва меҳнаткашлар депутатлари маҳаллий Советларига бўлиб ўтган сайловлардан буён мамлакатимиз, шу жумладан республикамиз халқ хўжалигининг барча соҳаларида катта муваффақиятларга эришилди, меҳнаткашларнинг моддий фаровонлиги тўхтовсиз ўсди. СССР тараққиётининг бешинчи бешйиллик планида саноат маҳсулотини беш йил мобайнида 70 процент кўпайтириш кўзда тутилган эди. Бешйиллик план топшириқларининг бажарилиши шуни кўрсатадики, тўрт йилнинг ўзидаёқ (1951—1954 йилларда) саноат маҳсулоти 1950 йилдагига нисбатан 63 процент кўпайди. Бу эса бешйиллик план саноатда муддатидан илгари бажарилади демакдир.

КПСС Марказий Комитетининг сентябрь, февраль-март ва июнь Пленумлари қарорларида қишлоқ хўжалигини тез юксалтиришни та'минлайдиган зарур ва кечиктириб бўлмайдиган тадбирлар белгилаб берилди Коммунистик партия раҳбарлик қилаётган совет халқи бу тадбирларни амалга ошириш учун жуда зўр ғайрат блан кураш олиб бормоқда. Қишлоқ хўжалиги меҳнаткашлари бу йил меҳнат соҳасида ажойиб қаҳрамонлик кўрсатдилар Улар партиямиз чақириғига жавобан қўриқ ва бўз ерларни ўзлаштириш планини анча ошириб бажардилар.

Коммунистик қурилишнинг улуғвор вазифаларидан илҳомланган ўзбек халқи партиямиз Марказий Комитети Пленумларининг қарорларини зўр ташаббус ва ижодий ғайрат блан амалга оширмоқда, мамлакатда пахта етиштиришни янада кўпайтириш йўлида фидокорона меҳнат қилиб, оғир индустрия базасида қишлоқ хўжалигини кескин суратда ривожлантириш учун социалистик мусобақани янада кенг қизитиб юбормоқда.

Коммунистик партия ва совет ҳукумати совет халқининг тўхтовсиз ўсиб бораётган моддий ва маданий эҳтиёжларини максимал даражада қондиришни ўзларининг асосий вазифалари деб ҳисоблайди. Шунга кўра социалистик саноат ва қишлоқ хўжалигини ривожлантириш соҳасида эришган муваффақиятларимиз ишчилар, колхозчилар ва совет интеллигенциясининг тўхтовсиз ўсиб бораётган моддий ва маданий эҳтиёжларини қондиришни та'минламоқда. Совет ҳукумати меҳнаткашлар ҳаёти тўғрисида чексиз ғамхўрлик қилиб, уларнинг турмуш даражаларини ошириш тадбирларини ва жумладан халқ исте'мол қиладиган молларнинг давлат чакана нархларини системали равишда камайтириб бормоқда, меҳнаткашларнинг уй-жой шароитини яхшиламоқда. Шу блан бирга ишчи ва хизматчиларнинг реал иш ҳақи тобора ошмоқда ҳамда колхозчи деҳқонларнинг пул ва натура даромади кўпаймоқда.

Сайлов кампанияси даврида меҳнаткашларни партия ва ҳукуматимиз томонидан қўйилган халқ хўжалиги вазифаларини муваффақиятли бажаришга сафарбар этиш муҳим аҳамиятга эга. Партия ташкилотлари сайловларга тайёргарлик даврида саноатда, транспортда, қурилишларда ва қишлоқ хўжалигида ишчилар, колхозчилар ва интеллигенциянинг меҳнат соҳасидаги активлигини янада оширишлари, бешйиллик планни муддатидан илгари бажариш учун бошланган социалистик мусобақага бошчилик қилишлари зарур.

Республика Олий Совети ва меҳнаткашлар депутатлари маҳаллий Советларига сайловлар муҳим сиёсий кампаниядир. Шу муносабат блан партия ташкилотлари олдида меҳнаткашлар ўртасида оммавий-агитация ишларини янада кучайтириш вазифаси турибди. Улар Коммунистик партиямизнинг социалистик саноат ва қишлоқ хўжалигини тобора ривожлантириш, халқимиз моддий фаровонлигини янада яхшилаш, уларнинг маданий савиясини тўхтовсиз юксалтириш ҳамда мамлакатимиз куч-қудратини тинмай оширишдан иборат доно сиёсатини меҳнаткашлар оммасига кенг тушунтиришлари лозим. Партиямизнинг бу сиёсати Совет давлатининг буюк куч манбаи бўлган ишчилар синфи блан деҳқонлар иттифоқини ва СССР халқлари бузилмас дўстлигини мустаҳкамлашга, бутун дун'ёда барқарор тинчлик ўрнатишга қаратилгандир.

Партия ташкилотлари сайловларга тайёргарлик даврида сайловолди агитация-пропаганда ишларини ҳартомонлама кучайтириш, омма блан алоқани янада мустаҳкамлаш учун агитколлектив ва агитпунктлар ишини намунали ташкил этишлари, уларни кўргазмали агитация воситалари ва адабиётлар блан тўлиқ та'минлашлари бу муҳим ишга тажрибали агитаторларни жалб қилишлари лозим.

Жонажон Коммунистик партия раҳбарлигида коммунизм сари ишонч блан олға бораётган совет халқи партия ва ҳукуматимизнинг тинчлик ва халқаро хавфсизликни та'минлашга қаратилган сиёсатини қат'ият блан қўллаб-қувватламоқда.

Шубҳа йўқки, тинч ижодий меҳнат блан шуғулланиб, фаровон ҳаёт кечираётган ўзбек халқи ҳам бошқа қардош республика халқлари сингари республика Олий Советига ва меҳнаткашлар депутатлари маҳаллий Советларига бўладиган сайловларни Совет Иттифоқи Коммунистик партияси теварагига янада мустаҳкам жипслашган ҳолда кутиб олади.

СОВЕТ ДЕМОКРАТИЯСИНИНГ ТАНТАНАСИ

Тинчлик учун, халқ фаровонлиги учун!

19 декабрь тонготари... Пушкин кўчасига тўлиб келаётган кишиларнинг оқими тўхтамайди. Улар орасида корхона ишчилари, хизматчилар, врачлар, олий ўқув юртларининг студентлари ва бошқа касб эгалари бор.

Бу ерда Марказий районнинг 239-нчи сайлов пункти жойлашган.

Бу ерда халқ судьялигига кандидат қилиб Куликова Валентина Васильевнанинг номзоди қўйилган.

Соат 6. Марказий район ижрокомининг вакили А. А. Оленникова сайловчиларни қизгин табриклайди ва уларни сайлов қутилари ёнига таклиф қилади.

— Марҳамат, қадрли ўртоқлар!

Сайлов қутиси ёнига биринчи бўлиб 77 ёшли пенсионер П. Л. Беспалов яқинлашар экан, бундай дейди:

— Мен икки хил тузумни кўрдим, эски ҳаётнинг бутун ғам-ғуссасини бошимдан кечирдим. Революциядан илгариги қозилар фақат бойлар манфаатларини кўзлар, камбағал бечораларга эса ҳарқандай жазо кўрар, истасалар ўлим жазосига ҳам ҳукм қилишар эди.

Сайлов қутиси ёнига В. М. Молотов номидаги Тошкент медицина институтининг 1 курс студенти Роза Шарипова яқинлашади. У юрагига севинчини сиғдираолмай, ҳамма ёшларнинг фикрини ифодалаб бундай дейди:

— Мен орзу қилиб кутган кун етиб келди. Мен жуда бахтиёрман, чунки мен барча совет халқи блан бирга ўзимнинг СССР Конституциясида мустаҳкамланган гражданлик ҳуқуқимдан фойдаланиб, халқимизнинг энг яхши фарзандлари учун овоз бераман.

Сайлов куни бу агитпунктда сайловчилар учун мактаб бадиий ҳаваскорлари томонидан концерт қўйиб берилди, ёшлар учун ҳархил ўйинлар ташкил қилинди.

Р. ҚОСИМОВА.

Халқнинг бирдамлиги

Мамлакат Муҳамедхонова бугун барвақт уйғонди. У 203-нчи сайлов пунктига келган вақтда ҳали соат 6 бўлгани йўқ эди. Мамлакат энди 18 ёшга тўлди. У сайловда биринчи марта қатнашмоқда. Шунинг учун ҳам унинг қувончи катта. Соат 6 бўлганда район ижрокомининг сайлов пунктидаги вакили Умар Асадов сайловчиларни овоз беришга таклиф этди.

Октябрь районидаги 43 сайлов пунктида ҳам халқ судларига сайлов халқнинг зўр бирдамлиги ва сиёсий активлиги блан ўтди.

Октябрь районидаги 1-нчи участка халқ судьялигига кандидати кўрсатилган Солиҳ Ўлмасбоев, 3-нчи участка халқ судьялигига кандидати кўрсатилган Марҳамат Қосимова ва бу пунктларда халқ маслаҳатчилигига кандидатлари кўрсатилган кишилар учун овоз бериш зўр уюшқоқлик блан ўтди.

Кечаси соат 12 да сайлов қутилари очилди. Сайловчилар ўз юрак сўзларини бюллетеньларнинг орқасига ёзиб қўйганлар.

Октябрь районидаги 43 сайлов участкасининг ҳаммасида сайловчилар халқ судьялиги ва халқ маслаҳатчиларининг кандидатлари учун кундуз соат 3 да 100 процент овоз бериб бўлдилар. Районнинг ҳамма сайлов участкаларидаги халқ судларига ўтказилган сайлов халқимизнинг мустаҳкам ма'навий-сиёсий бирлигини кўрсатди, район меҳнаткашларининг юксак активликларининг ёрқин намойишига айланди.

ЮКСАК СИЁСИЙ АКТИВЛИК БЛАН

ЧИНОЗ. (**«Тошкент ҳақиқати» мухбиридан**). Халқ судлари сайлови барча меҳнаткашларнинг юксак сиёсий активлиги ва бирдамлиги блан ўтди.

Йўлтушган сайлов пункти «Қизил Октябрь» колхозининг ҳашаматли клубига жойлашган. Клуб байрамлардагидек чиройли қилиб безатилган. Колхознинг Т. Дўсматова, Т Пайсенова, Х. Норқулов, М. Ма'руфов, С. Саидхонова сингари илғор пахтакорлари сайлов пунктига бир оиладек уюшган ҳолда келдилар. Сайловчиларни район ижрокомининг сайлов пунктидаги вакили ўртоқ Х. Эргашев самимий кутиб олди. С Саидхонова биринчи бўлиб сайлов қутисига бюллетеньни ташлагач, бундай деди:

— Мен ва коллектив хўжалигимизнинг барча а'золари ўз кучларини жонажон Ватанимизнинг қудратини янада мустаҳкамлаш ишига сарф қиладилар. Биз қишлоқ хўжалиги ва унинг етакчи тармоғи бўлган пахтачиликни ҳартарафлама ривожлантириш учун ернинг унумдорлигини оширамиз. Мамлакатимизга тобора кўп пахта етказиб берамиз.

Райондаги 15-нчи сайлов пунктида овоз бериш куннинг биринчи ярмидаёқ тамом бўлди. 3-нчи наслдорчилик совхозидаги 5-нчи сайлов пунктида сайловчилар СССР Конституциясига биноан ўз гражданлик бурчларини биринчи бўлиб эрта адо этдилар.

Райондаги пахта тозалаш, авторемонт заводи ва маҳаллий саноат комбинатининг коллективлари халқ судлари сайлови кунини меҳнат совғалари — 1955 йил ҳисобига маҳсулот топшириш блан кутиб олдилар.

Чехословакия Республикасининг президенти ўртоқ Антонин Запотоцкийга

Қадрдон ўрток Запотоцкий!

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети ва ССР Иттифоқи Министрлар Совети Сизни етмиш ёшга тўлган кунингиз блан табриклайдилар ва Сизга самимий салом йўллайдилар.

Сизнинг ишчилар ҳаракатида ярим аср мобайнида қилган жуда катта хизматингиз Чехословакия ишчилар синфи ва барча меҳнаткашларининг капиталистик зулмдан озод бўлиш ва давлат мустақиллигига эришиш йўлида олиб борган кураши блан, янги халқ-демократик Чехословакияси қурилиши блан чамбарчас боғланган. Янги халқ-демократик Чехословакияси демократик лагерьдаги барча мамлакатлар блан маҳкам ҳамкор бўлиб, муваффақиятли суратда социалистик жамият қурмоқда.

Қадрдон ўрток ва дўст. Сизнинг Чехословакиядаги халқ-демократик тузумини бутун чоралар блан мустаҳкамлаш ва ривожлантиришга, меҳнаткашларнинг моддий фаровонлигини оширишга, Чехословакия ва Совет Иттифоқининг қардош халқлари ўртасидаги бузилмас дўстликни янада мустаҳкамлашга бағишланган самарали фаолиятингизда Сизга кўп йиллик умр, куч ва соғлик тилаймиз.

СОВЕТ ИТТИФОҚИ КОММУНИСТИК ПАРТИЯСИ МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИ

ССР ИТТИФОҚИ МИНИСТРЛАР СОВЕТИ

Чехословакия Республикасининг президенти ўрток Антонин Запотоцкийга

Ўрток Президент, Сизнинг етмиш ёшга тўлган кунингиз муносабати блан ССР Иттифоқи Олий Совети Президиуми номидан ва шахсан ўз номимдан Сизни самимий табриклашга ва Сизнинг сиҳат-саломат бўлишингизни ҳамда чехословак халқининг бахт-саодати йўлидаги ишингизда муваффақиятларга эришувингизни истаб изҳор қилган тилакларимни кабул килгайсиз.

Сизнинг давлат ва сиёсий ишлар соҳасидаги самарали фаолиятингиз бундан буён ҳам Чехословакия ва Совет Иттифоқи халқлари ўртасидаги кардошлик, дўстлик ва ҳамкорликни мустаҳкамлаш ишига хизмат қилади, деб ишонч билдираман.

К. ВОРОШИЛОВ,

ССР Иттифоқи Олий Совети Президиумининг Раиси

Иосиф Виссарионович СТАЛИН.

„Халклар ўртасида тинчликни мустаҳкамлаш учун" Халқаро Сталин мукофотлари Комитетида

11, 14 ва 18 декабрьда Москвада академик Д. В. Скобельцин раислиги остида «Халқлар ўртасида тинчликни мустаҳкамлаш учун» Халқаро Сталин мукофотлари комитетининг мажлислари бўлиб ўтди.

Комитет бу йил учун Халқаро Сталин мукофотлари бериш тўғрисида тушган таклифларни кўриб чиқди ва шу масала юзасидан қарор қабул қилди.

1954 йил учун Халқаро Сталин мукофотлари бериш тўғрисида Комитетнинг қарори қуйида э'лон қилинади.

1954 ЙИЛ УЧУН «ХАЛҚЛАР УРТАСИДА ТИНЧЛИКНИ МУСТАҲКАМЛАШ УЧУН» ХАЛҚАРО СТАЛИН МУКОФОТЛАРИ БЕРИШ ТУҒРИСИДА

«Халқлар ўртасида тинчликни мустаҳкамлаш учун» Халқаро Сталин мукофотлари комитетининг 1954 йил 18 декабрьдаги қарори.

«Халқлар ўртасида тинчликни мустаҳкамлаш учун» Халқаро Сталин мукофотлари тинчликни сақлаш ва мустаҳкамлаш учун курашда катта хизматлар қилган қуйидаги кишиларга берилсин:

Деннис **Ноэль Приттга** — юрист (Англия).

Ален **Ле Леапга** — Умуммеҳнат конфедерациясининг бош секретари (Франция).

Такин **Кодо Хмаингга** — ёзучи (Бирма).

Бертольд **Брехтга** — шоир ва драматург (Германия).

Феликс **Иверсенга** — Хелсинки шаҳридаги университет профессори (Финляндия).

Андрэ **Боннарга** — Лозанна университетининг профессори (Швейцария).

Бальдомеро **Санин Канога** — профессор, Эдинбург ва Боготин университетларининг фахрий доктори (Колумбия).

Прийонога — профессор, Жакартадаги Давлат университети адабиёт факультетининг декани (Индонезия),

Николас **Гильенга** — шоир (Куба).

Комитет раиси **Д. В. СКОБЕЛЬЦИН.**

Комитет раисининг ўринбосарлари **ГО МО-ЖО** (Хитой), **ЛУИ АРАГОН** (Франция).

Комитет а'золари:

АННА ЗЕГЕРС (Германия), АНТОНИО БАНФИ (Италия), ДЖОН БЕРНАЛ (Англия), ЯН ДЕМБОВСКИЙ (Польша), ПАБЛО НЕРУДА (Чили), МИХАИЛ САДОВЯНУ (Руминия), САХИБ СИНГ СОКХЕЙ (Ҳиндистон), Г. В. АЛЕКСАНДРОВ (СССР), А. А. ФАДЕЕВ (СССР), И. Г. ЭРЕНБУРГ (СССР).

1954 йил 18 декабрь. Москва шаҳри.

УЗБЕКИСТОН ССР ОЛИЙ СОВЕТИ ПРЕЗИДИУМИНИНГ ФАРМОНИ

Ўзбекистон ССР Олий Советига ҳамда Ўзбекистон ССР меҳнаткашлар депутатларининг область, район, шаҳар, посёлка, қишлоқ ва овул Советларига сайлов ўтказиш тўғрисида

Ўзбекистон ССР учинчи чақириқ Олий Советининг ваколатлари 1955 йил 25 февральда ҳамда Ўзбекистон ССР меҳнаткашлар депутатлари тўртинчи чақириқ область, район, шаҳар посёлка, қишлоқ ва овул Советларининг ваколатлари 1 мартда тугаши муносабати блан Ўзбекистон Совет Социалистик Республикаси Олий Совети Президиуми **қарор қилади:**

Ўзбекистон ССР Олий Советига ҳамда Ўзбекистон ССР меҳнаткашлар депутатлари область, район, шаҳар, посёлка, қишлоқ ва овул Советларига сайлов 1955 йил 27 февраль якшанба кунига тайинлансин.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Раиси Ш. РАШИДОВ.

Ўзбекистон ССР Олий Совети Президиумининг Секретари Ж. ИЛҲОМОВА.

1954 йил 20 декабрь. Тошкент шаҳри.

СССР ҲУНАРМАНДЧИЛИК КООПЕРАЦИЯСИ ВАКИЛЛАРИНИНГ ИККИНЧИ С'ЕЗДИ

18 декабрьда Кремльда СССР ҳунармандчилик кооперацияси вакилларининг иккинчи с'езди ўз ишини тамомлади.

С'езд Центропромсоветнинг раҳбар ва контроль органларини сайлади. Центропромсовет 75 кишидан, правление 13 кишидан иборат сайланди. Бундан ташқари, ревизия комиссияси ҳам сайланди. Ўртоқ А. Е. Путрушев СССР ҳунармандчилик кооперацияси Марказий совети правлениесининг раиси қилиб сайланди. Ўртоқ А. И. Смирнова ревизия комиссиясининг раиси қилиб сайланди.

С'езд делегатлари ғоят баланд рух блан Совет Иттифоқи Коммунистик партияси Марказий Комитети ва СССР Министрлар Советига табрикнома қабул қилдилар.

С'езд Албания ҳунармандчилик кооперацияси Марказий союзидан табрик телеграммаси олди.

С'езднинг ишларида СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари ва СССР Савдо министри ўртоқ А. И. Микоян, КПСС Марказий Комитетининг секретари ўртоқ Н. Н. Шаталин ва СССР Министрлар Совети Раисининг ўринбосари ўртоқ А. Н. Косигин қатнашдилар. (ТАСС).

МОЛОТОВ НОМЛИ КОЛХОЗ ПАХТА ТАЙЁРЛАШ ПЛАНИНИ БАЖАРДИ

Гулистон районидаги Молотов номли колхоз пахта тайёрлаш планини 100,5 процент бажарди.

Колхоз а'золари 1370 гектар ернинг ҳар гектаридан 30 центнердан пахта ҳосили йиғиб олдилар. Колхоз бу йил давлатга ўтган йилга нисбатан 450 тонна кўп пахта топширди. Ҳосилнинг 80 процентдан ортиғи отбор ва биринчи сортларга қабул қилинди.

Колхозда давлатга пахта топшириш давом этмоқда. Колхоз а'золари Ўзбекистон ССРнинг 30 йиллиги шарафига бошланган социалистик мусобақага қўшилиб яна 150 тонна пахта топшириш мажбуриятини олдилар. Колхозда келгуси йил мўл ҳосили учун ҳам тайёргарлик ишлари қизғин бормоқда. Пахта ерлари пешма-пеш ғўзапоялардан тозаланиб шудгор қилинмоқда, шўрхок ерлар ювилмоқда.

ОБЛАСТЬ РАЙОНЛАРИДА ПАХТА ТАЙЁРЛАШНИНГ БОРИШИ ТЎҒРИСИДА 1954 ЙИЛ 20 ДЕКАБРЬГАЧА БЎЛГАН

М А ' Л У М О Т

(процент ҳисоби блан)

Районларнинг номи	Бир кунда	Мавсум бошидан
Сирдар'ё	0,06	97,94
Орджоникидзе	0,30	95,65
Калинин	0,24	95,30
Юқоричирчиқ	0,15	94,77
Мирзачўл	0,04	93,69
Верхне-волинск	0,06	92,85
Гулистон	0,05	88,29
Қуйичирчиқ	—	88,01
Бўка	0,12	79,80
Янгийўл	0,13	79,66
Ховос	0,05	78,89
Оққўрғон	0,08	78,85
Чиноз	0,03	78,32
Октябрь	0,16	73,86
Оҳангарон	0,19	70,86
Бекобод	0,15	70,28
Паркент	0,10	65,89
Пискент	0,07	65,67
Уртачирчиқ	0,10	64,05
Уртасарой	0,04	64,02

И. В. Сталин—Ленин ишларининг улуғ давомчиси

Бугун Владимир Ильич Лениннинг шогирди ва сафдоши, унинг ишларининг улуғ давомчиси Иосиф Виссарионович Сталин туғилган кунга 75 йил тўлди.

И. В. Сталин ўзининг бутун ҳаётини ишчилар синфи ва барча меҳнаткашларни эксплуататорлар зулмидан озод қилиш учун, халқ бахти учун, коммунизм ғалабаси учун курашдан иборат олижаноб ишга бағишлади. И. В. Сталиннинг ҳаёти ва фаолияти халққа садоқат блан хизмат қилиш, марксизм-ленинизмнинг ғолибона та'лимотига чексиз содиқ бўлишнинг илҳомбахш намунасидир.

И. В. Сталиннинг революцион иши В. И. Ленин Россияда пролетариатнинг революцион марксистик партиясини—янги типдаги партияни тузиш учун олиб борган ғоят зўр кураши кенг қулоч ёйган пайтда бошланди. И. В. Сталин ўз революцион фаолиятининг дастлабки қадамлариданоқ Лениннинг революцион генийсига бениҳоя ишонди ва қат'ий равишда В. И. Ленин йўлидан борди. И. В. Сталин Ленинни курашда қўрқиш нималигини билмайдиган, партияни рус революцион ҳаракатининг синалмаган йўлларидан дадил бошлаб борувчи олий типдаги раҳбар, тоғ бургути деб билар эди. И. В. Сталин ўзини В. И. Лениннинг шогирди деб ҳисоблади ва унга муносиб шогирд бўлишни ўз ҳаётининг асосий мақсади деб билди. У, ҳамавақт ва ҳар ерда ҳақиқий ленинчи, Ленин идеяларига тўла содиқ бўлиб қолди.

Маркс ва Энгельс та'лимоти ва ишининг гениал давомчиси В. И. Ленин марксизмни янги тарихий шароитда ижодий равишда ривожлантирди. У янги типдаги марксистик партия тўғрисидаги та'лимотни яратди, унинг идеологик, ташкилий, тактик ва назарий асосларини ишлаб чиқди. У, марксизмнинг ошкор ва яширин душманларига қарши, оппортунизмнинг ишчилар ҳаракатидаги ҳарқандай кўринишларига қарши, пролетариат кучларини революцион марксизм байроғи остига уюштириш ва жипслаштириш учун қаттиқ кураш олиб борди. И. В. Сталин ишчилар синфининг марксистик партиясини тузиш учун курашда Лениннинг содиқ сафдоши бўлди.

Улуғ Ленин томонидан вужудга келтирилган ва чиниқтирилган Коммунистик партия халқимизни Улуғ Октябрь социалистик революциясининг ғалабасига олиб келди. Россия пролетариати Ленин бошлиқ Коммунистик партия раҳбарлиги остида меҳнаткаш деҳқонлар блан иттифоқ бўлиб, буюк қаҳрамонлик кўрсатди — жаҳон империализми фронтини биринчи бўлиб ёриб ўтди, пролетариат диктатурасини ўрнатди, инсоният тарихида янги давр — капитализмнинг ҳалок бўлиши ва коммунизмнинг тантана қилиши даврини очиб берди. Ленин номи тинчлик, демократия ва социализм учун, халқларнинг порлоқ келажаги учун курашда бутун дун'ё меҳнаткашларининг байроғи бўлиб қолди.

Октябрь революциясининг ғалабаси натижасида тарихда биринчи марта янги типдаги давлат — ишчи ва деҳқонларнинг социалистик давлати вужудга келтирилди. И. В. Сталин совет давлатини тузиш ва мустаҳкамлашда, ёш Советлар республикасини ички ва ташқи контрреволюциядан ҳимоя қилишда В. И. Лениннинг энг яқин ёрдамчиси бўлди.

Коммунистик партия В. И. Ленин раҳбарлиги остида совет республикаларини ягона иттифоқ давлатга — Совет Социалистик Республикалари Иттифоқига бирлаштириш соҳасида жуда катта иш қилди. Ана шу тарихий вазифани амалга оширишда И. В. Сталин ғоят катта роль ўйнади. СССР нинг ташкил топиши Коммунистик партия ленинча-сталинча миллий сиёсатининг тантанаси бўлди, у совет давлати куч ва қудратини янада мустаҳкамлади.

* * *

Коммунистик партия четэл интервентлари ва оқгвардиячиларни тор-мор келтириб, буюк ижодий ишни бошлаб юборди, халқнинг битмас-туганмас ижодий кучларини мамлакатда социализм қуришдан иборат ленинча планни амалга оширишга йўналтирди. Иқтисодий жиҳатдан қолоқ Россияни илғор, қудратли социалистик давлатга айлантиришнинг В. И. Ленин томонидан ишлаб чиқилган ҳамда илмий жиҳатдан асосланган программаси мамлакатни социалистик индустрлаш, оғир саноатни ҳартарафлама ривожлантириш, бутун халқ хўжалигини электрлаштириш, қишлоқ хўжалигини социалистик асосда қайта тузиш кооператив планини ҳамда маданий революцияни амалга оширишни кўзда тутарди.

Коммунистик партия ва Совет давлатининг асосчиси В. И. Ленин вафотидан кейин социализмнинг ашаддий душманлари— троцкийчилар, бухаринчилар, буржуа миллатчилари партияни ва мамлакатни Ленин йўлидан чиқаришга ва пролетар революциясининг ғалабаларини тугатиш ҳамда капитализмни тиклаш йўлига туширишга уруниб, партияга қарши қутуриб ҳужум қилдилар. Коммунистик партия И. В. Сталин бошчилигида Марказий Комитетнинг раҳбарлиги остида хоинларни ва таслимчиларни тор-мор келтириб, ленинизмни сақлаб қолди ва мамлакатимиз халқларини социализмнинг ғолибона қурилиши йўлидан дадил ва қат'ий олға бошлади.

Сталин Ленин кўрсатмаларига амал қилиб, мамлакатни социалистик индустриялаш ва қишлоқ хўжалигини коллективлашнинг усул ва йўлларини асослаб берди. Партия мамлакатни индустриялаш ва қишлоқ хўжалигини коллективлаш сиёсатини амалга ошириб, тарихий қисқа вақт ичида Ватанимизни қудратли социалистик давлатга айлантиришга эришди. СССРда социализм қурилганлиги Лениннинг доно васиятларининг амалга оширилиши натижаси, Совет Иттифоқи Коммунистик партиясининг ғоят катта ташкилотчилик ва раҳбарлик фаолиятининг улуғвор якуни, ишчилар, деҳқонлар, интеллигенциянинг зўр ғайрат ва қаҳрамонона меҳнатларининг самарасидир.

Социализм ғалабаси экономикада, жамиятнинг синфий структурасида ва миллий муносабатларда кескин ўзгаришларга олиб келди. Кишининг киши томонидан эксплуатация қилинишини абадий тугатган, бутун совет жамиятининг бузилмас ма'навий-сиёсий бирлигини вужудга келтирган совет социалистик тузуми энг прогрессив ижтимоий ва давлат тузумидир.

Совет Иттифоқининг Улуғ Ватан уруши Совет давлати куч ва ҳаётчанлигига жиддий синов бўлди. Халқимизнинг бу урушда эришган тарихий ғалабалари партия Марказий Комитетининг қарори блан Давлат Мудофаа Комитетига ва Совет Қуролли Кучларига бошчилик қилган И. В. Сталин номи блан узвий боғлиқдир. Партия уруш йилларида фашист босқинчиларига қарши умумхалқ курашининг илҳомчиси ва ташкилотчиси бўлди. Партия ўз ташкилотчилик иши блан совет кишиларининг куч-қувватини умумий мақсадга йўналтирди, мамлакатнинг ҳамма куч ва воситаларини душманни тор-мор келтириш ишига бўйсундирди. Уруш йилларида Коммунистик партия халқ блан янада кўпроқ жипслашди, кенг меҳнаткашлар оммаси блан янада маҳкам боғланди. Совет халқи ва унинг жанговар армияси шонли Коммунистик партия раҳбарлиги остида ўз Ватанининг озодлиги ва мустақиллигини сақлаб қолдилар, Европа ва Осиё халқларини фашизм асорати хавфидан халос этдилар.

Совет халқи урушдан кейинги даврда урушнинг оғир оқибатларини тугатиш юзасидан ғоят катта ишлар олиб борди. Коммунистик партия ва Совет ҳукуматининг мустаҳкам иродаси, ишчилар, колхозчилар, интеллигенциянинг фидокорона, қаҳрамонона меҳнати барча қийинчиликларни енгиб чиқди. Совет кишиларининг тинч ижодий меҳнатлари туфайли урушдан илгари экономика соҳасида эришилган ютуқлардан жуда ўзиб кетилди.

* * *

Партия ўзининг бутун фаолиятида Маркс — Энгельс — Ленин — Сталин та'лимотига оғишмай амал қилмоқда. И. В. Сталин ленинизмнинг ажойиб пропагандисти эди. У Ленин меросларини кўз қорачуғидек сақлаш намуналарини кўрсатди, ленинизмнинг софлигини қаттиқ туриб химоя қилди, ленинизмнинг барча душманларига қарши шафқатсиз курашди. И. В. Сталин ўзининг назарий асарларида партиянинг буюк мероси бўлиб қолган ленинизмнинг ғоявий бойликларини ғоят моҳирлик блан очиб берди.

И. В. Сталин марксизм-ленинизмни ҳаёт блан, омманинг революцион тажрибаси блан маҳкам боғланган ҳолда тинмай ривожланувчи ижодий фан деб билди. Лениндан кейин у доимо, назария — бу догма эмас, балки ҳаракат учун қўлланмадир, деб та'кидлади ва ўзининг бутун фаолиятида марксизм-ленинизмни ижодий қўлланиш, партия сиёсатини ишлаб чиқиш ва асослашда, социалистик қурилишнинг амалий вазифаларини ҳал қилишда ундан моҳирлик блан фойдаланиш намуналарини кўрсатди.

И. В. Сталин СССРда социалистик қурилиш бой тажрибаларини ва ҳозирги вақтда халқаро миқ'ёсда олиб борилаётган озодлик ҳаракати тажрибаларини умумлаштириб, маркса-ленинча назарияни янги тарихий шароитларга мос суратда ижодий тарзда ривожлантирди ва бирқанча масалаларда уни янги қоидалар блан бойитди. И. В. Сталин асарларида янги типдаги марксистик партия тўғрисидаги, пролетар революцияси ва пролетариат диктатураси ҳақидаги, пролетариат синфий курашининг стратегия ва тактикаси ҳақидаги, социалистик давлат тўғрисидаги Ленин та'лимотлари янада ривожлантирилди.

Улуғ Ленин ишчилар синфининг раҳбарлик роли та'минланган ҳолда ишчилар синфи блан деҳқонлар асосий оммасининг иттифоқи ҳақидаги масалани ишлаб чиқди. И. В. Сталин ишчилар синфи блан деҳқонлар иттифоқи ҳақидаги Ленин идеяларини троцкийчи-бухаринчи душман тўдаларининг хужумидан қаттиқ туриб қўриқлади ва партия ҳамда давлатимизнинг бошқа раҳбарлари блан биргаликда Ленин идеяларини изчиллик блан амалга оширишда актив қатнашди. Коммунистик партия ишчилар синфи блан меҳнаткаш деҳқонларнинг мустаҳкам иттифоқини яратди, уни ҳал қилувчи кучга айлантирдики, бу иттифоқ мамлакатда социализм қуришни та'минлади. Бу буюк куч коммунизм қурилишининг шонли йўлида янги муваффақиятлар манбаи бўлиб ҳисобланади.

В. И. Ленин марксизм тарихида биринчи бўлиб миллий масала бўйича партиянинг назарияси, программаси ва тактикасини ишлаб чиқди, миллий масала ишчилар синфининг пролетариат диктатураси учун, социализм учун олиб борган умумий революцион курашининг таркибий қисми эканлигини кўрсатиб берди. У, халқлар тенг ҳуқуқлиги ва дўстлиги сиёсатининг илҳомчиси бўлди. Лениннинг миллий масала ҳақидаги программ қоидалари И. В. Сталин асарларида, партиянинг қарорларида янада ривожлантирилди. И. В. Сталин СССР халқларининг бузилмас дўстлигини мустаҳкамлаш йўлида тинмай меҳнат қилди, бу дўстликни у кўпмиллатли совет давлати куч-қудратининг манбаи деб билди.

Сталин чинакам илмий сиёсий иқтисодни яратиб берган Маркс, Энгельс ва Ленин асарларига таяниб, тарихий тараққиётнинг янги тажрибалари, ишчилар синфи ва унинг Коммунистик партияси курашининг янги тажрибаларини умумлаштириш асосида иқтисодий фанлар соҳасида бирқанча янги қоидаларни олға сурди ва ривожлантирди.

Сталин Лениннинг империализмнинг иқтисодий моҳияти ҳақидаги кўрсатмаларига амал қилиб, ҳозирги замон капитализмининг асосий иқтисодий қонунини та'рифлаб берди, капитализмнинг экономикасини ҳам, сиёсатини ҳам қамраб олган капиталистик система умумий кризисини муфассал анализ қилиб берди.

Маркс ва Энгельс социализм даврида планли уюшган ишлабчиқаришнинг мақсади бутун жамиятнинг ва унинг ҳарбир а'зосининг эҳтиёжларини қондиришга қаратилажагини олдиндан кўрган эдилар. В. И. Ленин, капиталистик жамиятнинг социалистик жамият блан олмоштирилиши «барча жамият а'золарининг тўла фаровонлигини ва ҳартомонлама эркин ривожланишини та'мин этиш мақсадида» амалга оширилади, деган эди. (Асарлар, 6 том, 13 — 14 бетлар). Ленин меҳнаткашлар моддий фаровонлигини кўтариш йўлларини, ишлабчиқаришнинг тўхтовсиз ўсиши, ривожланиши ва социализм даврида юксак техниканинг қўлланилиши программасини илмий жиҳатдан асослаб берган эди. Бу блан Ленин социализм асосий иқтисодий қонунининг дастлабки қоидаларини баён қилиб берган эди. Бу қоидалар кейинчалик Коммунистик партия ва Совет ҳокимияти сиёсатига асос қилиб олинди. Сталин Маркс, Энгельс ва Ленин асарларида баён қилинган асосий қоидаларга таяниб, социализмнинг асосий иқтисодий қонунини ва халқ хўжалигининг планли, пропорционал ривожланиш қонунини та'рифлаб берди.

И. В. Сталиннинг асарларида социалистик хўжаликни бошқариш методлари ҳақидаги, қиймат қонуни ва пулдан фойдаланишнинг зарурлиги ҳақидаги, хўжалик расчёти ҳақидаги, ходимларнинг ўз меҳнат натижаларидан моддий жиҳатдан манфаатдорлик принциплари ҳақидаги Ленин қоидалари янада ривожлантирилди.

В. И. Ленин илмий коммунизмнинг назариясини ривожлантирган ва бойитган ҳолда, коммунистик жамият қуриш йўллари ҳақида, коммунизмнинг моддий-ишлабчиқариш базасини барпо қилишда электрлашнинг ва меҳнат унумининг ўсишининг роли ҳақида, эҳтиёжга қараб тақсимлаш коммунистик принципига ўтиш шартлари ҳақида асосий қоидаларни ишлаб чиқди. И. В. Сталин социалистик жамият тараққиёти қонуниятларини ва унинг аста-секин коммунизмга ўтиши ҳақидаги маркса-ленинча қоидаларни ривожлантирди ва конкретлаштирди.

Совет Иттифоқи Коммунистик партияси об'ектив иқтисодий қонунларни чуқур билишга асосланиб, жамиятнинг моддий ҳаёт тараққиёти эҳтиёжларини, халқнинг туб манфаатларини акс эттирувчи илмий жиҳатдан исбот қилинган ва амалда синалган сиёсатни ишлаб чиқди.

* * *

Совет мамлакати куч-қувватга тўлган ҳолда зўр ишонч блан коммунизм сари олға бормоқда. Бизнинг халқимиз бешинчи бешйиллик планни муддатидан олдин бажариш учун зўр кўтаринки руҳ блан кураш олиб бормоқда. 1954 йилдаёқ саноат маҳсулоти 1950 йилдагига қараганда 63 процент кўпайди. Бу, бешинчи бешйиллик план саноат бўйича муддатидан илгари бажарилишини билдиради. Шунингдек, темир йўл транспортида юк ташиш бўйича бешйиллик план ҳам муддатидан олдин бажарилади.

Партия ва ҳукумат оғир саноатни ривожлантириш соҳасида эришилган муваффақиятларга таяниб, халқ исте'мол моллари ишлаб чиқаришни кескин суратда ошириш программасини ишлаб чиқдилар. Бу программани амалий жиҳатдан бажаришга шу йилдаёқ киришилди.

Бу йил қишлоқ хўжалик меҳнаткашлари катта муваффақиятларга эришдилар. Украинанинг жанубида ва Волгабўйи районларида об-ҳаво шароитининг ноқулай бўлишига қарамай, мамлакатимиз колхоз ва совхозлари ғалла тайёрлаш ва сотиш давлат планини 5 ноябрьдаёқ бажардилар, давлатга ўтган йилнинг шу давридагига нисбатан 289 миллион пуд ғалла кўп топширдилар ва сотдилар. Қўриқ ва бўз ерларни ўзлаштириш юзасидан шу йил кўкламда бошланган дастлабки қадам зўр ғалаба блан тугади. Янги ерларда мўл ҳосил йиғиштириб олинди, мамлакат қўшимча равишда кўп миллионлаб пуд ғалла олди.

Бу йил деҳқончиликни ва чорвачиликни ривожлантиришдаги муваффақиятларга миллионлаб колхозчилар, МТС ва совхоз ишчилари ҳамда мутахассисларининг меҳнат соҳасидаги қаҳрамонликлари ва ижодий ташаббуслари туфайли, социалистик қишлоқ хўжалигига социалистик шаҳар томонидан кўрсатилаётган ғоят катта ёрдам туфайли эришиш мумкин бўлди. Бунда ишчилар синфи блан колхозчи деҳқонлар иттифоқининг қудратли кучи яна бир марта намоён бўлди.

Партиямиз коммунистик қурилишнинг муҳим вазифаларини ҳал қилиб, улуғ Ленин томонидан ишлаб чиқилган партия раҳбарлиги принципларини ва партия ҳаёти нормаларини изчиллик блан амалга оширмоқда, партия раҳбарлигининг олий принципи бўлган коллективчиликка қат'ий риоя қилмоқда. Партия, маркса-ленинча назариянинг илмий асосларига ва раҳбар ходимларнинг кенг ташаббусига таянучи Марказий Комитетнинг коллектив тажрибаси ва коллектив донишмандлигигина партия ва мамлакатга тўғри раҳбарлик қилишни, муваффақиятли равишда коммунизм қуришни та'минлайди, деган фикрга асосланади.

Коммунистик партия ўз фаолиятида Ленин ва Сталиннинг, ишдаги хато ва нуқсонларни ёпиб кетиш мумкин эмас, бизнинг партия, давлат, хўжалик ва ижтимоий фаолиятимиздаги камчиликларни қат'иятлик блан очиб ташлаш, уларни ўз вақтида бартараф қилиш ва барча ишимизда янги юксалишга эришиш лозим деган кўрсатмаларига амал қилмоқда.

Коммунистик партия ва Совет ҳукумати халқнинг тинч меҳнатини ва меҳнаткашлар моддий ва маданий даражасининг тўхтовсиз юксалиб боришини та'минлаш истагини муқаддас деб ҳисоблаб, барча халқлар ўртасида тинчлик ва дўстлик сиёсатини изчиллик блан амалга оширмоқда. Бу сиёсат икки система — капиталистик система блан социалистик системанинг узоқ вақт тинч яшаолиши мумкинлиги ҳақидаги В. И. Ленин кўрсатмаларидан келиб чиққандир. И. В. Сталин Совет Иттифоқининг тинчликсевар ташқи сиёсатини амалга ошириш учун сабот блан курашди.

Европа ва Осиёдаги халқ демократияси давлатлари Совет Иттифоқи блан яқин дўстона иттифоқ бўлиб, тинчлик учун курашмоқдалар. Тинчлик ва социализмнинг қудратли лагери эндиликда 900 миллиондан ортиқ кишини бирлаштиради. Социалистик лагерь давлатлари халқларининг тинчликка бўлган ўз ирода ва хоҳишлари яқинда Москвада бўлиб ўтган Европада тинчлик ва хавфсизликни та'минлаш бўйича Европа мамлакатларининг Кенгашида янги куч блан ифода этилди. «Бизнинг халқларимиз, — дейилади Москва Кенгашида қатнашган давлатлар ҳукуматларининг Декларациясида, — тинчликда яшашни ва бошқа барча халқлар блан дўстона муносабатларда бўлишни хоҳлайдилар. Худди шунинг учун ҳам улар тинчлик ва умумий хавфсизлик манфаатларини бундан буён ҳам ҳамма чоралар блан химоя қилиб, бундан буён ҳам ўзларининг тинч йўлда тараққий этишларини ва ўз давлатларининг тегишли даражада хавфсизлигини та'минламоқ учун зарур бўлган ҳамма чораларни кўрадилар».

Коммунистик партия меҳнаткашларнинг илғор отрядидир. У халқ ишончига, миллионларнинг ижодий активлигига ҳамиша таянганлиги ва таянаётганлиги туфайли мамлакатимизни оламшумул-тарихий ғалабаларга олиб келди. Партия халқнинг кучига, унинг революцион энергиясига чуқур ишонади. Коммунистик партия халқ блан чамбарчас боғлангандир. Партия, ҳукумат ва халқнинг улуғвор буюк бирлиги барча ғалабаларимизнинг ҳаётбахш манбаидир.

Маркс — Энгельс — Ленин — Сталин та'лимоти партиямизга енгилмас куч-қудрат бағишлайди, унга юксалиб бораётган буюк ҳаракатнинг мақсадларини аниқ билиб олиш имкониятини беради, коммунизм тантанаси учун кураш йўлини революцион назариянинг порлоқ нурлари блан ёритиб беради.

П. ҚАПИРИН.

Совет ёзувчиларининг Бутуниттифоқ иккинчи с'езди

18 декабрьда **Мирзо Иброҳимов** раислиги остида бўлган эрталабки мажлисда А. Сурковнинг докладини ва Б. Полевой, С. Вурғун, К. Симоновнинг қўшимча докладларини муҳокама қилиш давом этди.

Биринчи бўлиб **В. Каверин** сўзга чиқди. У, ёзувчи меҳнатининг аҳамияти тўғрисида, ёзувчиларнинг профессионал маҳоратини муттасил ошириб бориш тўғрисида гапирди, бу тўғрида М. Горький ва В. Маяковскийнинг айтган сўзларини эслатиб ўтди. Нотиқ журналлар ва нашриётлардаги таҳрир ишларининг савиясини ошириш зарурлигини та'кидлади.

—Молдавия совет адабиёти, — деди **А. Лупан,** — Коммунистик партия ва Совет ҳукуматининг тинмай ғамхўрлик қилиб келаётганлиги туфайли, қардош халқлар ёзувчиларининг ва, биринчи навбатда, улуғ рус халқи ёзувчиларининг катта ёрдами туфайли вужудга келди, ўсди ва мустаҳкамланди. Бизнинг адабиётимиз молдаван, рус, украин ва румин халқлари ўртасида асрлардан бери мустаҳкамланиб келаётган қардошларча дўстлик алоқаларининг жонли ифодасидир.

Отоқли белорус ёзувчиси **П. Бровка** минбарга чиқади. У, республика бадиий адабиётининг муваффақиятларини қайд қилиб, Белоруссия ёзувчиларининг бирқанча асарлари бадиий жиҳатдан юксак даражада ёзилганлигини айтиб ўтди. Агар биз турмушимизнинг нақадар олға кетганлигига, бизнинг совет кишиларимиз нақадар юксалганлиги ва ўсганлигига назар солиб, буни ўзимиз қилган ишлар блан таққослаб кўрсак, — деди у, — биз ўз халқимиз олдида ҳали ҳам анча қарздор эканлигимизни тушуниб қоламиз.

Правардида П. Бровка ташкилий масалаларга тўхталиб ўтди. СССР Совет ёзувчилари союзи правлениесининг президиуми СССР халқларининг адабиётларига раҳбарлик қилиш ишини ўзининг асосий вазифаларидан бири деб ҳисоблаши лозим.

Польша ёзувчилари союзининг раиси, «халқлар ўртасида тинчликни мустаҳкамлаш учун» халқаро Сталин мукофотининг лауреати **Леон Кручковскийга** сўз бериладн. У, поляк ёзувчилари номидан с'ездга қизғин салом топширади.

— Мен сиз азиз дўстларни ишонтириб айтмоқчиманки, — дейди у, — биз Польша ёзувчилари бу с'ездни сизлар сингари сабрсизлик блан кутдик ва унга сизлар каби кўпгина умидлар боғламоқдамиз. Бу с'езд жуда ҳам бошқача с'ездлир. Ҳозирги вақтда кўпгина мамлакатлардаги юзлаб, ҳатто минглаб ёзувчилар, шу жумладан Польша Халқ Республикаси ёзувчилари ҳам совет адабиёти дун'ёга намоён қилган улуғ ҳақиқатни ва гўзал образларни севиб қолдилар.

Биз, — деди правардида Кручковский, — бу с'езднинг гўзал «одамшунослик» сан'атини (Максим Горький адабиётни шундай деб атаган эди), сиз совет ёзувчилари турмушни қаҳрамонлик блан онгли равишда ўзгартириш қуролига айлантирган сан'атни ривожлантиришдаги энг муҳим босқичлардан бири бўлиб қолишини чин қалбдан тилаймиз. Сизларнинг қуролдош ўртоқларингиз бўлган бизлар бу с'езднинг биз блан сизларни янада кўпроқ жипслаштиришига, умумий ижодий ғайратларимиз йўлини ва катта, кўпйиллик, социалистик маданият учун умумий курашимизни янада ёрқинроқ қилиб ёритишига ҳам ишонамиз.

Шоир **А. Прокофьев** Ленинградда журналларни кўпайтириш зарурлиги тўғрисида гапиради. Бу журналлар ўсиб бораётган адабий маҳсулотни оммага кенг ёйишга ёрдам беради. Янгидан ташкил қилинаётган «Нева» журнали янги минбар бўлади. Шу блан бир вақтда, — деб уқтириб ўтади А. Прокофьев, — болалар учун чиқарилиб келган журналларни ҳам яна тиклаш керак. Болалар учун ишлаётган ленинградли адабиётчилар отряди анча катта отряддир. Шу нарсани айтиб ўтиш кифоядирки, болалар нашриёти чиқараётган уч альманахда 101 автор қатнашмоқда. А. Прокофьев бундан кейин маҳаллий ёзувчилар ташкилотларига кўпроқ мустақиллик беришни, жумладан янги а'золар қабул қилиш ҳуқуқини беришни таклиф қилади.

Совет драматургияси тўғрисида қўшимча доклад қилмоқ учун ўртоқ **А. Е. Корнейчукка** сўз берилади.

Бизнинг улуғ Коммунистик партиямиз, — дейди у, — бизни юксак вазифани бажаришга, драматургия ва театрни чинакам халқчил сан'атга айлантиришга чақирмоқда. Драматургия блан театр турмушимизда бўлаётган улуғ ишлар сингари бой мазмунга эга бўлиши лозим. Драматургия блан театр ўз кўринишларида ниҳоят даражада ёрқин, рангба-ранг ҳаётимиз сингари хилма-хил саҳна шаклларига бой бўлишга интилиши лозим. Докладчи социалистик қурилишнинг турли босқичларида совет воқи'лигининг хилма-хил жиҳатлари ёрқин ва тўла акс эттирилган пьесаларни мисолга олиб, уларни санаб ўтади, драматургия темалари ва жанрларининг ғоят хилма-хил эканлиги тўғрисида гапиради.

Уттизинчи йиллар совет драматургиясининг улғайиш ва вояга етиш йиллари бўлди, ўша йилларда совет драматургияси совет кишисининг меҳнатдаги ҳолатини, унинг муҳаббатини, турмушини, курашини, дўстлигини, душманга бўлган нафратини энг чуқур ва бадиий қилиб ҳикоя қилиб берди. Ўша вақтдаги энг яхши пьесалар меҳнат бешйилликларининг қаҳрамонлик блан тўла даврини акс эттирдилар, социалистик жамиятни фидокорлик блан қурган, ўзи ўрнак бўлиб янги социалистик ахлоқни мустаҳкамлаган кишиларни кўрсатиб берди. Улуғ Ватан уруши йилларида яратилган энг яхши пьесаларда фашизмга қарши курашда улуғ ғалаба қозонган совет халқининг мардонавор ишлари акс эттирилди. Партиянинг Улуғ доҳийси ва Совет давлатининг асосчиси В. И. Ленин образи яратилганлиги совет драматургиясининг жуда катта муваффақияти бўлди.

Броқ, урушдан кейинги йилларда драматурглар ва театр арбобларининг ба'зибир қисми орасида хотиржамлик кайфиятлари пайдо бўлди. Уларнинг назарида урушдан кейин аввалги ишлари учун беҳузур ялло қилиб юрабериш мумкиндек бўлиб кўринди. Театрларнинг саҳналари кучсиз, ғоясиз пьесалар блан тўлабошлади.

Партия бизнинг сан'атимиз учун ёт бўлган бундай ҳодисадан кўз юмаолмас эди. 1946—1948 йилларда ВКП (б) Марказий Комитетининг идеология масалаларига доир тарихий қарорлари э'лон қилинди. Партия Марказий Комитетининг қарорлари совет адабиётини янада ривожлантириш перспективаларини кўрсатиб берди, коммунистик жамият қуриш даврида совет адабиётининг принципиал янги хислатларини белгилаб берди. Совет сан'ати ғолиб совет кишисининг ма'навий гўзаллигини ва кучини бутун дун'ёга кўрсатиб бериши лозим эди.

Ижобий қаҳрамон проблемасига докладда катта ўрин берилди. Турмушнинг ҳамма зиддиятларини кўрабилиш, ундаги ҳақиқий конфликтларни кўрсатабилиш ижобий қаҳрамоннинг ёрқин образини яратиш учун зарур шартдир. Янгилик ана шу конфликтларни енгиш процессида мустаҳкамланиб боради. Урушдан кейинги драматургиянинг энг яхши асарларида мана шундай қилинди. Броқ, «конфликтсизлик назарияси» драматургиянинг ривожланишига ва ундаги асосий қаҳрамоннинг — совет кишисининг ҳаётийлигига анча халақит берди. Докладчи драматургнинг турмуш ҳақиқатидан четланиши, социалистик реализм принципларидан чекиниши ғоят хавфли эканлиги ҳақида, турмушни бўяб кўрсатиш зарарли бўлгани каби, турмушнинг моҳиятида бўлмаган ва бўлиши мумкин бўлмаган зиддиятларни турмушда бор деб кўрсатиш ҳам зарарли эканлиги тўғрисида гапирди. У, С. Михалковнинг «Уйдан маҳрум бўлди» номли, А. Волковнинг «Ксения» номли, Б. Фаянс блан М. Сагаловичнинг «Довеат маслаҳатчиси» номли, К. Крапиванинг «Манфаатдор шахс» номли пьесаларини танқид қилди. Бу пьесалардаги конфликтлар ўз моҳияти, э'тибори блан жуда майда бўлиб, улардаги ижобий қаҳрамон ҳаётий бўлмай, ожиз қаҳрамон бўлиб чиқди, чунки бундай қаҳрамоннинг курашадиган нарсаси йўқ, унинг идеалларини эса ёвузликка қарши актив курашдан ташқари очиб бериш мумкин эмас. «Меҳмонлар», «Валиаҳд шаҳзода», «Арбоб», «Помпеевнинг ҳалокати» пьесаларида конфликт асл мақсад бўлиб қолди ва бу пьесалар воқи'лигимизни бузиб кўрсатиб, бизнинг одамларимизга туҳмат қилишдан иборат бўлиб қолди.

Айрим драматурглар турмушдан олган ўзларининг дастлабки юзаки таассуротлари блан чекланиб қоладиларда, ўз мақсадларини ифодаламоқ учун турмушнинг энг муҳим жиҳатларидаги ҳодисаларни танлаб олмайдилар ва умумлаштирмадилар, бу блан драматургияда бирмунча хато қилиб, ижобий қаҳрамон образини суюқлаштириб юборадилар. Докладчи ўртоқ Г. М. Маленковнинг: «Ҳаммадан кўп учрайдиган ҳодисагина типик бўлмасдан, балки ма'лум ижтимоий кучнинг моҳиятини ҳаммадан тўла ва яққол ифодалаб берадиган ҳодиса типик ҳодисадир», деб айтган сўзларини эслатиб ўтади.

Уртоқ Корнейчук совет драматургиясининг, жумладан сатирик асарлар яратишдаги вазифаларига, театрлар блан драматургларнинг ижодий ҳамкорлигини янада мустаҳкамлаш, болалар учун драматургияни яхшилаш, пьесалар тилини такомиллаштириш, драма назарияси масалаларини ишлаб чиқиш вазифаларига муфассал тўхталиб ўтади. Дарҳақиқат турмушни тузук билмаслигимиз камчиликларимизнинг келиб чиқишига сабаб бўлмоқда. Мамлакат бўйича кўпроқ айланиб юриш, одамлар блан учрашишни маслаҳат бермоқдалар. Пьесаларни кабинетларда ўйлаб ўтириб ёзмасдан, балки сюжетларни, образларни турмушдан олиш керак.

Лекин, ўртоқлар, мен сизлардан бир нарсани сўрамоқчиман, — деб давом қилади нотиқ, — агар драматургда ўз ижоди учун ўзини партия, халқ олдида жавобгар деб ҳис қилиш туйғуси сийқаланиб қолган бўлса, агар у, ба'зан ўзи ҳам сезмагани ҳолда, халқ нотиқи бўлишдек юксак номга муносиб бўлиш ўрнига, ҳечнарсага қизиқмайдиган хотиржам саёҳатчига айланиб кетса, бундай ҳолда драматургга энг қизиқтирарли сафар, энг ажойиб кишилар блан учрашиш фойда бераоладими?

Совет драматургияси ижодиётнинг бу соҳасида қобилиятли ва талантли одамлар проза ёки поэзия соҳасидагига қараганда камроқ бўлганлиги учун кейинда қолаётгани йўқ. Лекин драматургиянинг қолоқлигини йўқотиш учун ёзувчиларнинг ўзлари ўз хатоларини англаб олишлари, ҳақконий танқидга самимий қулоқ солиб, ўз асарларига ўзлари аёвсизлик блан баҳо берадиган бўлишлари лозим.

Ғоявийликни ва реализмни тўлароқ ва чуқурроқ эгаллаш, профессионал маҳоратни тинмай ошириш, воқи'лигимизнинг энг муҳим жиҳатларини акс эттириб бериш— совет драматургларининг биринчи галдаги вазифаларидир. (ТАСС).

* * *

18 декабрь кечки мажлисда **С. А. Герасимов** «Совет кинодраматургияси» ҳақида қўшимча доклад қилди.

Совет кино сан'ати, — дейди у, — ҳозир ўз тараққиётининг энг муҳим ва қизиқтирарли даврини бошидан кечирмоқда— биз чиқариладиган бадиий кинофильмларнинг сонини йилига 100—150 тага етказишимиз лозим. Коммунистик руҳда тарбиялаш вазифалари, халқимизнинг ўсиб кетган маданий эҳтиёжлари шуни талаб қилади.

Кино сан'атини адабиётдан ажратиб бўлмайди. У, совет адабиёти блан чамбарчас боғланган ҳолда ривожланади. Режиссёр Васильевлар томонидан Д. Фурмановнинг «Чапаев» номли романи асосида қўйилган «Чапаев» кинофильмини совет кинематографиясининг энг катта муваффақияти деб шу дамгача ҳисоблаб келаётганлигимиз асоссиз эмас. «Чапаев»дан кейин бошқа бирқанча жуда ажойиб кинофильмлар: «Балтика депутати», «Улуғ граждан», «Максим ҳақида трилогия», «Биз кронштадтдан», «Щорс», «Ленин Октябрьда», «Ленин 1918 йилда» сингари кинофильмлар чиқарилди.

Қардош республикалардаги бадиий кинематография ҳам анчагина муваффақиятларга эришди.

Улуғ Ватан уруши йилларида совет киноси адабиёт блан яқиндан ҳамкорлик қилиб, жанговар кино тўпламлар ва тўла метражли бадиий фильмлар чиқариб, совет халқининг ватанпарварлик ғайратига муносиб ишлар қилаолди; совет киноси гитлерчи босқинчилар устидан ғалаба қозонишда фронтга ва мамлакатга ёрдам берди.

(ДАВОМИ УЧИНЧИ БЕТДА)

1955 йилда коллектив шартномалар тузиш тўғрисида

ВЦСПС президиуми 1955 йилда коллектив шартномалар тузиш тўғрисида қарор қабул қилди.

Қарорда бундай дейилади: Саноат, транспорт, қурилиш, қишлоқ хўжалиги ходимлари коллектив шартномаларда олинган мажбуриятларни бажариш учун курашиб, 1954 йилда катта муваффақиятларга эришдилар. Москвадаги илғор корхоналар саноат ишлабчиқариши ҳажми жиҳатдан бешинчи бешйиллик планда 1955 йилга мўлжалланган даражага уч йилу тўққиз ой ичида эришиб, меҳнат унумини янада ошириш учун, шу асосда бешинчи бешйиллик планда ялпи маҳсулот ишлаб чиқариш ҳамда 1955 йилги давлат планини бажариш юзасидан берилган топшириқларни муддатидан илгари бажариш учун социалистик мусобақани кучайтириб юборишни таклиф этдилар. Ишчилар, инженер-техник ходимлар ва хизматчилар москвалиларнинг чақириғини астойдил қўллаб-қувватладилар.

Рангли металлургия, кўмир, ўрмон саноати ва бошқа саноат тормоқларидаги кўпгина корхоналарда маҳсулот ишлаб чиқариш, меҳнат унумини ошириш ва маҳсулотнинг таннархини камайтириш юзасидан олинган мажбуриятлар бажарилмаётир. Ана шу корхоналардаги касаба союз ташкилотлари меҳнат ва ишлабчиқаришни уюштиришда жиддий камчиликларга йўл қўйиб келмоқдалар.

ВЦСПС президиуми касаба союз ташкилотларига хўжалик органлари блан биргаликда ишлаб, 1955 йилда коллектив шартномалар тузишни оғир индустрияни янада ривожлантириш, қишлоқ хўжалигини ва халқ исте'мол моллари ишлаб чиқаришни кескин суратда юксалтириш, халқнинг фаровонлигини ошириш юзасидан Коммунистик партия томонидан ишлаб чиқилган программани муваффақиятли суратда амалга ошириш учун ишчиларни ва хизматчиларни сафарбар қилиш соҳасида жуда муҳим хўжалик-сиёсий кампания сифатида ўтказишни таклиф этди.

Касаба союзларнинг марказий комитетлари министрликлар ва муассасалар блан биргаликда ишлаб, саноат транспорт, қурилиш, қишлоқ хўжалиги корхоналарида совхозларда, алоқа корхоналари ва муассасаларида, давлат савдоси ва умумий овқатланиш ташкилотларида 1955 йилнинг январь-февраль ойида, машина-трактор станцияларида ва иҳота дарахтзорлари станцияларида 15 мартгача ҳамда торф чиқариладиган жойларда апрель ойида коллектив шартномалар тузишлари керак.

Коллектив шартномаларда 1955 йилда топшириқларнинг ҳарбир корхонада ялпи маҳсулот ҳажми жиҳатидангина эмас, балки номенклатура ва сифати жиҳатидан ҳам тўла ва ошириб бажарилишини, маҳсулот таннархининг системали суратда камайтирилишини, ишлабчиқариш резервларидан тўла фойдаланишни, социалистик мусобақани ташкил этишни қат'иян яхшилашни, фан, техника ютуқларини ҳамда илғор иш тажрибаларини саноат ҳамда қишлоқ хўжалик ишлабчиқаришига кенг оммалаштириш ва жорий қилишни та'минлайдиган мажбуриятлар кўзда тутилиши зарур.

Коллектив шартномаларда ишчилар, инженер-техник ходимларнинг умумий ма'лумотини, маданий-техника савиясини ва ишлабчиқариш малакасини ошириш, шунингдек икки ва уч касбни эгаллашда қишлоқ хўжалик ишчиларига ёрдам бериш, аппаратдан бўшаган хизматчиларга ихтисосни эгаллашда ёрдам бериш, мактаб техника ва ишлабчиқариш та'лими курслари шохобчаларини янада кенгайтириш соҳасидаги вазифалар аниқ белгиланиши лозим.

(ТАСС).

Совет ёзувчиларининг Бутуниттифоқ иккинчи с'езди

(БОШИ ИККИНЧИ БЕТДА)

Урушдан кейинги йиллар совет киноси олдига янги муҳим вазифалар қўйди. Партия идеология масалалари ҳақида чиқарган ўзининг қарорларида шу вазифаларни ҳал қилиш йўлларини кўрсатиб берди. Янги катта асарлар «Қишлоқ ўқитувчиси», «Номус суди», «Эльбада учрашув», «Рус масаласи», «Сибирь ери тўғрисида қисса» фильмлари экранда кўрсатилабошланди. Бу фильмлар ҳарқандай хилма-хил бўлса ҳам, лекин ўзларининг бадиий етукликлари блан ҳам, олган темаларининг актуаллиги блан ҳам фарқ қилар эдилар. Бироқ, бундай кинофильмлар, — дейди С. Герасимов, — унчалик кўп бўлмади. Урушдан кейинги бошқа фильмларнинг кўпчилигида турмуш абстракт схема блан алмоштирилди.

КПСС XIX с'езди кинофильмларни кўп миқдорда чиқариш ва уларнинг ғоявий-бадиий сифатини ошириш зарурлигини кўрсатиб ўтди. Бадиий прозанинг кейинги йиллардаги муваффақиятлари шу вазифани ҳал қилишда совет киносига жиддий ижодий ёрдам бермоқ учун ёзувчиларимизда нақадар катта имкониятлар борлигини яққол кўрсатади. Шу вақтгача бу имкониятлардан чинакам фойдаланилгани йўқ, бунга кино ишлаб чиқариш соҳасида ёзувчиларнинг ижодий режаларини ҳисобга олмай, темаларни планлаштириш системаси, ёзувчиларни бадиий фильм яратишнинг мураккаб процессига тортабилмаслик тўсқинлик қилди. Ёзувчилар ҳам кинодраматургиянинг ўзига хос хусусиятларини эгаллаб олмай ва буни эгаллашга интилмай, ўз сценарийларини кўпинча хомлигича чала ҳолида топширмоқдалар, — дейди докладчи.

Кейинги вақтларда диққатга сазовор ташаббуслар бошланганлиги кўринмоқда. Бу ташаббуслар сценария фронтидаги аҳволни тузатишга қаратилган ташаббуслардир. Ижодий мастерскойлар ташкил қилиш энг оқилона ва самарали иш бўлса керак.

Правардида С. Герасимов ёзувчиларга мурожаат қилиб, уларни совет кинематографиясининг ёрқин асарларини яратиш ишига актив равишда қўшилишга чақирди, токи бу асарлар тинчлик, халқлар дўстлиги, инсоният бахти улуғ идеяларининг чинакам жарчиси бўлсин, — деди.

Сўнгра энг кекса совет ёзувчиси **Ф. Гладков** сўзга чиқиб, ёзувчиларни Алексей Максимович Горький кўрсатиб берган йўлдан боришга, халққа фидокорона хизмат қилишга чақирди. Ўртоқ Гладков Совет ёзувчилари союзининг фаолиятига тўхталиб, Союз ма'мурий ташкилот эмас, балки ижодий ташкилот бўлиши, адабиётчи ёшлар учун мактаб бўлиши ва уларнинг бадиий сўз усталари блан алоқа боғлайдиган жойи бўлиши лозим, деб уқтириб ўтди.

Н. Рибак ўз нутқини совет тарихий романи масалаларига бағишлади.

С'езд қатнашчилари машҳур немис ёзувчиси **Анна Зегерсни** қизғин кутиб олдилар. У ўз нутқида Германия Демократик Республикасининг ривожланиб бораётган ёш адабиёти эришган муваффақиятларни ва унинг олдида турган вазифаларни айтиб ўтди.

Анна Зегерс Германия Демократик Республикаси ёзувчиларининг ижодида меҳнат темаси катта ўрин тутганлиги, ишчиларнинг ўзлари адабиётда қатнашабошлаганлиги тўғрисида гапириб, Ғарбий Германияда адабий ҳаётнинг тушкунликка учраганлигини мана шу яратувчилик процессига қарама-қарши қилиб қўйиб кўрсатиб берди.

Бизнинг бу с'ездда иштирок қилишимиз, — деди правардида Анна Зегерс, — ҳаётнинг ўлимга қарши, келажакнинг умри тугаган ўтмишга қарши улуғ курашига ўз ҳиссамизни қўшишга ёрдам беради.

(ТАСС).

Финляндия, Югославия, Швеция, Швейцария ва Австрия Ҳукуматларига Совет Ҳукуматининг жавоб ноталари

Европада коллектив хавфсизлик системасини барпо қилиш масаласи юзасидан Умумевропа Кенгаши чақириш тўғрисида Совет Ҳукуматининг 13 ноябрьдаги нотаси муносабати блан Совет Ҳукумати Финляндия, Югославия, Швеция, Швейцария ва Австрия Ҳукуматлари томонидан юборилган жавоб ноталарини олган эди.

Финляндия Ҳукуматининг 19 ноябрьдаги нотасига Совет Ҳукуматининг жавоб нотаси 17 декабрьда СССР Ташқи Ишлар Министрлиги томонидан **Финляндиянинг** Москвадаги миссиясига юборилди.

Нотада шу нарса кўрсатиб ўтиладики, Совет Ҳукумати Финляндия Ҳукуматининг Совет Иттифоқининг Европада коллектив хавфсизлик системаси барпо қилишга қаратилган ҳаракат ва ғайратига ижобий тарзда қараганлигини баён қилганлигини ма'лумотта олиш блан бирга, Финляндия Ҳукуматининг Европада коллектив хавфсизлик масаласи юзасидан бўлган Умумевропа Кенгашида иштирок қилишни лозим топмаганлиги сабабли ўзининг афсусланганлигини изҳор қилмаслиги мумкин эмас.

Сўнгра нотада бундай дейилади:

«Ба'зи ғарб давлатлари герман милитаризмини тиклаш ва Ғарбий Германияни Европадаги тинчликсевар мамлакатларга қарши қаратилган ҳарбий гуруҳларга тортиш тадбирларини ўтказиб турган ҳозирги вақтда Европада тинчликни ва хавфсизликни биргаликда та'минлаш манфаатларини кўзлаб, Европадаги ҳамма давлатларнинг, уларнинг ижтимоий ва давлат тузилишларидан қат'ий назар, куч ва ғайратларини бирлаштириш масаласи айниқса катта аҳамиятга эга бўлмоқда.

Совет Ҳукумати умид қиладики, Финляндия Ҳукумати Европада коллектив хавфсизлик системаси барпо қилиш ишига ўз ҳиссасини қўшади».

Шу куниёқ **Югославия**нинг Москвадаги элчихонасига СССР Ташқи Ишлар Министрлиги томонидан Совет Ҳукуматининг Югославия Федератив Халқ Республикаси Ҳукуматининг 24 ноябрьдаги нотасига жавоб нотаси юборилди.

«СССР Ҳукумати, — дейилади нотада, — Югославия Федератив Халқ Республикаси Ҳукуматининг нотасида унинг Совет Ҳукумати таклифида айтиб ўтилган Кенгашни чақириш идеясини қўллаб-қувватлаганлиги баён этилганлигини ва унинг, бундай Кенгашни Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Устави принципларига мувофиқ ўтказиш халқаро кескинликни камайтиришга анчагина катта ҳисса бўлиб қўшилиши мумкин, деб э'тироф қилганлигини қайд қилиб ўтади».

Совет Ҳукумати нотасида шу нарса кўрсатиб ўтиладики, Париж битимларининг ратификация қилиниши Европадаги аҳволни кескинлаштириб юборади, Европанинг ҳал қилинмаган проблемалари бўйича битимга келиш имкониятига путур етказади, Германияни бирлаштириш масаласи устида манфаатдор давлатлар ўртасида битим тузиш имкониятини йўққа чиқаради.

«Шу муносабат блан, — дейилади сўнгра нотада, — шу нарса муҳим аҳамиятга эга бўладики, Югославия ҳукумати (бу мамлакатнинг халқи герман милитаризми томонидан бошланган қирғин урушларнинг бир бўғин умри давомида икки марта қурбони бўлди) ғарбий герман вермахтининг қайтадан тикланиши Европа халқлари учун хатарли эканлигига тегишли равишда баҳо беради ва Европада коллектив хавфсизлик системасини барпо қилиш ишига ўз ҳиссасини қўшади.

Совет Ҳукумати ҳали ҳам шу фикрдадирки, Германияни қайта ҳарбийлаштириш планларидан ва уни ҳарбий гуруҳларга тортиш планларидан воз кечиш йўли блангина ҳамда Европа давлатларининг самарали коллектив хавфсизлик системасини барпо қилиш йўли блангина Европадаги ҳамма халқлар учун чинакам хавфсизлик та'минланиши мумкин».

Совет Ҳукумати **Швеция** Ҳукуматининг 19 ноябрьдаги нотасига жавобан 17 декабрьда Швециянинг Москвадаги элчихонасига юборган ўзининг жавоб нотасида шу нарсани афсусланиб қайд қилиб ўтадики, Швеция Ҳукуматининг нотасидан гарчи у, Совет Ҳукуматининг Европада коллектив хавфсизлик системаси барпо қилиш юзасидан Умумевропа Кенгашини чақириш тўғрисидаги таклифига халқаро кескинликни юмшатиш ва Европада тинчликни мустаҳкамлаш мақсадини кўзловчи чора деб баҳо берганлиги кўриниб турган бўлса ҳам, лекин Швеция Ҳукумати шундай Кенгашда қатнашишни лозим топмади.

Совет Ҳукуматининг нотасида шу нарса кўрсатиб ўтиладики, Швеция Ҳукуматининг нотасида Европада коллектив хавфсизлик системасини барпо қилиш ҳақидаги совет таклифига тааллуқли ба'зи масалалар қўйилганлиги сабабли, Совет Ҳукумати қуйидаги мулоҳазаларни айтиб ўтишни зарур деб ҳисоблайди:

«Швеция Ҳукуматини мазкур масалалар бўйича қизиқтирган ма'лумотлар СССР Ҳукумати томонидан тўрт давлат ташқи ишлар министрларининг Берлин кенгашида шу йил 10 февральда таклиф қилинган «Европада коллектив хавфсизлик тўғрисида Умумевропа Шартномаси» проектида ва Совет Ҳукуматининг шу масала устидаги ма'лум ноталарида мавжуддир. Шу ҳужжатлардан ма'лум бўлишича, совет таклифи «Европада коллектив хавфсизлик тўғрисидаги Умумевропа Шартномаси» қатнашчиси бўлган давлатларнинг Европада хавфсизликни та'минлаш юзасидан Шартномада қўйилган вазифаларни амалда рўёбга чиқарувчи турли органлар тузишларини кўзда тутади. Шартнома қатнашчиларининг вақти-вақти блан ўтказилиб турадиган ва махсус кенгашлари, доимий ишлайдиган маслаҳатчи Сиёсий комитет, шунингдек маслаҳатчи ҳарбий орган мана шундай органлар жумласига киради.

Албатта, мазкур органларнинг функцияларини аниқ чеклаб қўйиш ва уларни ташкил қилиш детальлари масаласи тегишли музокаралар вақтида янада аниқланиши мумкин. Бунда шу нарса кўзда тутиладики, таклиф қилинаётган Шартнома доирасида шу Шартномада қатнашган мамлакатлар ўртасидаги умуман ўзаро муносабатлар сингари мазкур органларнинг бутун фаолияти ҳам катта ва кичик давлатларнинг мустақиллигини ва суверенитетини ҳурмат қилиш, шунингдек уларнинг ички ишларига аралашмаслик принципларига мувофиқ қилиб тузилади. Яна шу нарса ҳам кўзда тутиладики, Шартнома қатнашчиларининг Европада коллектив хавфсизликни сақлаш бўйича мажбуриятлари ва ҳаракатлари Бирлашган Миллатлар Ташкилоти Уставининг қоидаларига тўла равишда мувофиқ бўлади.

Швеция Ҳукуматининг нотасида айтиб ўтилган масалага, я'ни санкциялар системаси масаласига келганда шу нарса кўзда тутиладики, Европада тинчликни тикламоқ ва сақлаб турмоқ учун Шартнома қатнашчиларининг бир-бирларига зарур ёрдам кўрсатишлари, шу жумладан ҳарбий ёрдамни ҳам кўрсатишлари тартиби қўшимча равишда кўриб чиқилиши ва белгиланиши лозим».

Совет Ҳукуматининг нотасида шу нарса кўрсатиб ўтиладики, Европада коллектив хавфсизлик системаси барпо қилиш масаласидаги бундай позиция Европа мамлакатлари Москва Кенгашида қатнашган Ҳукуматлар томонидан тўла равишда қўллаб-қувватланди ва Кенгаш қатнашчилари бу масала устида бўладиган бошқа ҳарқандай таклифларни ҳам кўриб чиқишга тайёр эканликларини билдирдилар.

Сўнгра нотада бундай дейилади: «Совет Ҳукумати ўз томонидан, албатта, Европада коллектив хавфсизлик системаси масаласи устида Швеция Ҳукумати томонидан таклифлар қилинадиган бўлса, бу таклифлар блан танишиб чиқишга тайёрдир, Швеция Ҳукуматининг мас'ул вакиллари тинчликни ва халқаро ҳамкорликни мустаҳкамлашга ёрдам бериш муддаолари борлигини неча марталаб изҳор қилган эдилар».

17 декабрьда СССР Ташқи Ишлар Министрлиги Швейцария Ҳукуматининг 24 ноябрьдаги нотасига Совет Ҳукуматининг жавоб нотасини **Швейцариянинг** Москвадаги миссиясига юборди.

Швейцария Ҳукуматининг, Швейцария Ҳукумати жаҳонда ва, жумладан, Европада «тинчликнинг ва хавфсизликнинг мустаҳкам режимини» барпо қилишга қаратилган ҳарқандай ташаббусни қўллаб-қувватлайди, деган баёнотини Совет Ҳукумати ўз нотасида қайд қилиб ўтади.

«Совет Ҳукумати, — дейилади нотада, — Европада коллектив хавфсизлик масаласи юзасидан Умумевропа Кенгаши чақириш тўғрисидаги таклиф Европада тинчликни ва хавфсизликни та'минлаш вазифаларига мос келган таклиф эди, деб ҳисоблайди ва шу муносабат блан Швейцария Ҳукуматининг шу Кенгашга ўз вакилларини юборишни лозим топмаганлигига ўзининг афсусланганлигини билдиради.

Швейцария Ҳукуматининг, Швейцария Ҳукумати Европада тинчликни ва хавфсизликни та'минлаш ишига «ўз ҳиссасини қўшишга ҳаракат қилиб келди ва ҳозирги вақтда ҳам ҳаракат қилмоқда» деган баёнотини СССР Ҳукумати ма'лумотга олади.

Совет Ҳукумати ҳали ҳам шундай фикрдадирки, Ғарбий Германияни қайта ҳарбийлаштириш планларидан ва уни ҳарбий гуруҳларга тортиш планларидан воз кечиш йўли блангина, Европада коллектив хавфсизликнинг самарали системасига Европадаги катта ва кичик ҳамма давлатларнинг, ижтимоий ва давлат тузилишларидан қат'ий назар, иштирок қилишлари асосида Европада шундай самарали системани вужудга келтириш йўли блангина Европанинг ҳамма халқлари учун чинакам хавфсизликни та'минлаш мумкин».

СССР Ташқи Ишлар Министрлиги Австрия Ҳукуматининг 27 ноябрьдаги нотасига жавобан **Австриянинг** Москвадаги элчихонасига 17 декабрьда Совет Ҳукуматининг жавоб нотасини юборди. Европада коллектив хавфсизлик системаси барпо қилиш юзасидан ўтказилган Умумевропа Кенгашида қатнашишдан Австрия Ҳукуматининг бош тортганлигини Совет Ҳукумати ўз нотасида афсусланиб қайд қилиб ўтади.

«Австрия Ҳукумати, — дейилади нотада, — Европа мамлакатлари Кенгашида Австрияни оккупация қилиб турган ҳамма давлатлар қатнашган тақдирдагина бундай Кенгашда ўзининг қатнашаолишини мумкинлигини важ қилиб, шу сабабга кўра Австрия Ҳукуматининг Кенгашда қатнашишдан бош тортганлигини айтган.

Шу муносабат блан Совет Ҳукумати Австрия Ҳукуматининг э'тиборини шу нарсага жалб қилмасдан ўтиши мумкин эмаски, Франция, Англия ва АҚШ ҳукуматлари Ғарбий Германияни қайта ҳарбийлаштириш планларини ўтказишга интилиб, «Германия, Австрия бўйича ва Европа хавфсизлигининг бошқа аспектлари бўйича» ўтказиладиган Кенгашнинг муваффақиятли чиқиши учун ҳозирги вақтда зарур шарт-шароит йўқ, дедилар ва Совет Иттифоқи томонидан таклиф қилинган музокараларни ўтказишдан бош тортдилар».

Сўнгра нотада бундай дейилади:

«Европада коллектив хавфсизлик системасининг барпо қилиниши иккинчи жаҳон уруши арафасида аншлюсс йўли блан Австрияни босиб олган милитаристик Германиянинг агрессиясига қурбон бўлган Австрия хавфсизлигининг манфаатларига ҳам мос бўлиб тушади. Париж битимларида кўзда тутилган планлар, я'ни Ғарбий Германияни қайтадан ҳарбийлаштириш ва собиқ гитлерчи генераллар бошчилигида ғарбий герман армиясини барпо қилиш планлари милитаристик Ғарбий Германиянинг Австрияни аншлюсс қилиши хавфини кучайтирмаслиги мумкин эмас, бу эса Австрия масаласини узил-кесил ҳал қилиш йўлига янги ғовлар солади».

Совет Ҳукуматининг мазкур мамлакатлар ҳукуматларига юборган ноталарига СССР, Польша Халқ Республикаси, Чехословакия Республикаси, Германия Демократик Республикаси, Венгрия Халқ Республикаси, Руминия Халқ Республикаси, Болгария Халқ Республикаси ва Албания Халқ Республикаси ҳукуматларининг Европа мамлакатларининг Европада тинчликни ва хавфсизликни та'минлаш юзасидан ўтказилган Москва Кенгаши 1954 йил 2 декабрьда қабул қилинган ва Хитой Халқ Республикаси Ҳукумати томонидан қўллаб-қувватланган Декларацияси тексти илова қилинди.

Совет Ҳукуматининг Норвегия Ҳукуматига жавоб нотаси

Европада коллектив хавфсизлик системаси барпо қилиш масаласи юзасидан Умумевропа Кенгаши ўтказиш тўғрисида Совет Ҳукуматининг 13 ноябрьдаги нотасига Норвегия, Дания, Бельгия, Голландия, Люксембург, Италия, Греция, Туркия ва Исландия ҳукуматларининг 29 ноябрьдаги жавоб ноталари олинганлиги матбуотда хабар бериб ўтилган эди.

17 декабрьда СССР Ташқи Ишлар Министрлиги Москвадаги Норвегия элчихонасига Совет Ҳукуматининг Норвегия Ҳукуматига қуйидаги нотасини юборди:

«СССР Ҳукуматининг шу йил 13 ноябрьдаги нотасига, я'ни Европада коллектив хавфсизлик системасини барпо қилиш масаласи юзасидан 29 ноябрьда Москвада ёки Парижда Умумевропа Кенгаши чақириш тўғрисидаги Совет Ҳукуматининг таклифи баён қилинган нотасига Норвегия Ҳукуматининг 29 ноябрьда олинган жавоби блан танишиб чиқиб, Совет Ҳукумати Норвегия Ҳукуматининг э'тиборини қуйидагиларга жалб қилишни зарур деб ҳисоблайди.

Европада коллектив хавфсизлик масаласи юзасидан Европа давлатларининг кенгашида, я'ни Совет Ҳукумати Польша Халқ Республикаси ва Чехословакия Республикаси Ҳукуматлари блан келишиб таклиф қилган кенгашда Норвегия Ҳукумати қатнашишдан бош тортганлигини ўз нотасида хабар қилган. Норвегия Ҳукумати мазкур кенгашда қатнашишдан бош тортиш блан бирга, барча Европа халқлари учун ҳаётий муҳим бўлган мана шу масала юзасидан ўзи ҳечқандай таклиф киритмаган.

Ўтган уруш вақтида герман милитаризми агрессиясининг оқибатларини Европадаги бошқа халқлар блан бир қаторда Норвегия халқи ҳам ўз бошидан кечирган эди. Норвегия Ҳукумати тинчликни та'минлаш ва германия милитаризми таҳдидининг яна пайдо бўлишига йўл қўймаслик мақсадида Европадаги барча давлатларнинг куч ва ғайратларини бирлаштиришга кўмаклашиш ўрнига, Ғарбий Германияни қайта ҳарбийлаштириш тўғрисидаги ва уни Европанинг тинчликсевар давлатларига қарши қаратилган ҳарбий блокка тортиш тўғрисидаги Париж битимларини қўллаб-қувватлаш йўлига кирди.

Совет Ҳукумати ҳали ҳам шу фикрдадирки, Германияни қайта ҳарбийлаштириш планларидан ва уни ҳарбий гуруҳларга тортиш планларидан воз кечиш йўли блангина ва Европада барча Европа давлатларининг ижтимоий ва давлат тузилишидан қат'ий назар, уларнинг иштирок қилиши асосида самарали коллектив хавфсизлик системасини барпо қилиш йўли блангина Европадаги катта ва кичик ҳамма халқлар учун чинакам хавфсизликни та'минлаш мумкин.

Бундай позицияни Польша Халқ Республикаси, Чехословакия Республикаси, Германия Демократик Республикаси, Венгрия Халқ Республикаси, Руминия Халқ Республикаси, Болгария Халқ Республикаси ва Албания Халқ Республикаси Ҳукуматлари тўла равишда қўллаб-қувватладилар, уларнинг вакиллари Европа мамлакатларининг Европада тинчликни ва хавфсизликни та'минлаш юзасидан 29 ноябрьдан 2 декабрьгача Москвада бўлиб ўтган Кенгашида қатнашдилар, шунингдек бу позицияни Хитой Халқ Республикаси Ҳукумати ҳам ма'қуллади, унинг вакили Кенгашда кузатувчи сифатида қатнашди.

Европа мамлакатлари ҳукуматларининг Москва Кенгашида қабул қилинган ва Европада ҳозирги вақтда рўй берган аҳвол муносабати блан уларнинг нуқтаи назарини ифодаловчи Декларацияси тексти ушбу нотага илова қилинади».

Айни мазмундаги ноталар Дания, Бельгия, Голландия, Люксембург, Италия, Греция, Туркия ва Исландия Ҳукуматларига юборилди.

УЗБЕКИСТОН ССР НИНГ 30 ЙИЛЛИГИ ОЛДИДАН

Ўзбекистонда саноат тараққиёти

Республикамиз меҳнаткашлари Ўзбекистон ССР 30 йиллигини социалистик ишлабчиқаришнинг барча соҳаларида ғоят катта ютуқларга эришган ҳолда кутиб олмоқдалар. Коммунистик партия раҳбарлигида, улуғ рус халқининг қардошлик ёрдами блан ўзбек халқи ўтган 30 йиллик давр ичида сиёсий, иқтисодий ва маданий соҳада мислсиз катта ғалабаларга эришди. Ўзбекистон ўтмишдаги патриархаль-феодал қолоқликдан ва колониал зулмдан абадий қутилиб, гуллаётган социалистик республикага, қудратли ва енгилмас Совет Социалистик Республикалари Иттифоқи оиласидаги тенгҳуқуқли республикаларнинг бирига айланди.

* * *

Чор Россияси Ўрта Осиёни босиб олиб, бу ўлкани ўз мустамлакасига, хомаш'ё манба'ига айлантиришни мақсад қилиб қўйган эди. Шунинг учун ҳам ўлканинг халқ хўжалиги биртомонлама, я'ни колониал рамкада ривожланган эди. Ўлкада саноат жуда заиф ҳолда ривожланиб, у ҳам очиқдан-очиқ колониал характерда эди. Туркистон ўлкасида саноатнинг айрим тормоқларигина, я'ни метрополияга ташиб кетиладиган хомаш'ёни тайёрлаб берадиган тормоқларигина юзага келтирилган эди. 1913 йилда Туркистонда пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик хомаш'ёсини тайёрлаб берадиган 706 та корхона бўлиб, буларнинг асосий қисми яримкустар ҳолидаги мануфактура типидаги корхоналар эди. Ўлкада, пахта тозалаш ва ёғ ишлаб чиқариш заводларини ҳисобга олмаганда, йирик фабрика-завод саноати йўқ эди.

Ўзбекистон пахта етказиб берувчи ўлка бўлганлигига қарамай, бу ерда бирорта ҳам тўқимачилик корхоналари қурилган эмас эди. Чоризмнинг иқтисодий тараққиёт соҳасидаги ўтказган бундай сиёсати Ўзбекистоннинг ижтимоий-сиёсий соҳаларда ҳам орқада қолишига сабаб бўлган эди.

Улуғ Октябрь социалистик революцияси капитализм кишанларини бутунлай парчалаб ташлади, колониал зулмни абадий тугатди. Собиқ чор Россиясидаги эзилган халқларни озод қилди ҳамда уларни сиёсий-иқтисодий ва маданий тараққиётнинг порлоқ социалистик йўлига олиб чиқди.

Совет ҳокимияти мустаҳкамланиб олгандан сўнг партия ва Совет ҳукуматининг вазифаси — ўтмишда чор Россиясининг мустамлакалари бўлган қолоқ ўлкаларнинг техникавий-иқтисодий ва маданий-сиёсий қолоқлигини тугатиш ҳамда уларни Совет Иттифоқидаги илғор марказий районлар даражасига кўтаришдан иборат бўлди. Бу вазифа Коммунистик партия раҳбарлиги остида оғишмай амалга оширилабошлади. Коммунистик партиянинг доно ленинча-сталинча миллий сиёсати Шарқдаги Совет республикаларининг барча меҳнаткашларини ишчилар синфи теварагига жипслаштиришни, у ерларда ҳозирги замон йирик саноат ўчоқларини вужудга келтиришни кўзда тутар эди.

Совет ҳокимияти ўрнатилган дастлабки кунлардан бошлаб Тошкентда кунига ярим тонна қоғоз ишлаб чиқарадиган қоғоз фабрикаси, тикучилик фабрикаси, сода заводи ва гугурт фабрикаси қурилди. Самарқандда графит фабрикаси, қалам ишловчи, кийим тикучи корхоналар қурилди. Фарғона ипакчилик фабрикаси қурилабошлади.

Ўзбекистон меҳнаткашлари улуғ рус халқининг ёрдами блан Коммунистик партия етакчилиги остида ички контрреволюцияга, буржуа миллатчиларига қаттиқ зарба бериб, мамлакатнинг хўжалигини тиклаш йўлида зўр фидокорлик блан меҳнат қилдилар. 1924 йилда Ўзбекистон ССРнинг ташкил топганлиги ўлка меҳнаткашларини Совет ҳукумати атрофига, Коммунистик партия атрофига янада зичроқ бирлаштирди, уларнинг ижодий ғайратини янги босқичга кўтарди.

Ўзбекистон коммунистлари жуда оғир хўжалик қийинчиликларини енгиб, синфий душманларнинг зўр бериб кўрсатган қаршилигини синдириб, Ўзбекистон саноатини тиклаш ишини анча юқори босқичга кўтаришга муваффақ бўлдилар. 1928 йилдаёқ жаҳон уруши ва босмачилар ҳаракати натижасида вайрон бўлган саноатни урушдан олдинги даражага етказишга ва унинг кўпгина тормоқларини янгидан барпо этишга эришилди. Шу даврда бирқанча электростанциялар, шу жумладан 3000 киловатт қувватга эга бўлган Бўзсув гидроэлектростанцияси қурилди. Бу электростанция 1922 йилда В. И. Ленин ташаббуси блан тузилган ГОЭЛРО плани (Россияни электрлаштириш давлат комиссияси) да белгиланган 30 та электростанциянинг бири эди.

Шунингдек, Марғилон ва Бухорода ипакчилик фабрикалари қурилди. Фарғонада тўқимачилик фабрикаси, катта ёғ заводи ва бошқа корхоналарни қуриш иши бошланди.

СССР халқ хўжалигини ривожлантириш бешйиллик планларида миллий республикаларни индустрлаштириш масаласига алоҳида э'тибор берилганлиги натижасида Ўзбекистонда саноатнинг ривожланиш сур'ати янада тезлашди. Коммунистик партия миллий республикалар ва областьларда саноат ривожланиши сур'атининг марказий саноат районларидаги сур'атдан ҳам юқори бўлишини та'минлади. Масалан, биринчи бешйиллик давомида марказий районларда саноатнинг кўлами икки марта ошган бўлса, миллий республикаларда 2—3 марта, айрим республикаларда эса ундан ҳам кўп ўсди. Биринчи бешйилликда Совет Иттифоқи бўйича саноат қурилиши 118 процентга ошган бўлса, Ўзбекистонда 188 процентга етди.

Саноат қурилиши соҳасида эришилган ютуқлар натижасида Ўзбекистон саноатининг ялпи маҳсулоти 1924 йилдаги 110,3 миллион сўмдан 1934 йилда 745 миллион сўмга етди. Йирик саноатнинг асосий фондлари эса шу ўн йил ичида уч мартаба ошди.

Иккинчи бешйиллик мобайнида Ўзбекистон халқ хўжалиги ва унинг саноат тормоғи ўзбек халқининг тарихида мисли кўрилмаган сур'атлар блан ривожланди. Бу даврга келиб мамлакатимизда социализм жамияти барпо қилинган, социалистик халқ хўжалик системаси ғалаба қозонган эди.

Партиямизнинг мамлакатни индустрлаштириш сиёсатининг муваффақиятли амалга оширилиши натижасида Ўзбекистон Иттифоқимизнинг муҳим саноат районларидан бирига айланди. Агар 1932 йилда, я'ни иккинчи бешйиллик бошида республика саноати 684 милион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарган бўлса, 1937 йилга келиб 1668 миллион сўмлик маҳсулот ишлаб чиқарди, я'ни маҳсулот ишлаб чиқариш беш йил мобайнида деярли 2—2,5 мартаба ошди. Йирик саноатнинг ялпи маҳсулоти эса, 1932 йилдаги даражадан 4,2 мартаба ошди.

Бешйилликлар мобайнида Ўзбекистонда саноатнинг бутунлай янги тормоқлари: машинасозлик, химия, тўқимачилик, ипакчилик, пойафзал ишлабчиқариш юзага келди ва ривож топди. Бу йилларда Иттифоқимизда энг катта ҳисобланган Сталин номидаги Тошкент тўқимачилик комбинати, Ворошилов номидаги қишлоқ хўжалик машинасозлиги заводи, Чирчиқ электрохимия комбинати, Қўқон ва Кувасой химия заводлари, Каттақўрғон ва Фарғона ёғ заводи, Марғилон ва Самарқанд ипак фабрикалари ва бошқа йирик корхоналар қурилди. Республикада иккинчи бешйиллик ичида 60 дан ортиқ янги йирик корхоналар вужудга келди.

Республикада саноатнинг бошқа янги тормоқлари: тошкўмир, нефть, электр энергияси, металлургия ҳам ривожланди. Агар 1913 йилда Ўзбекистонда 3,3 миллион киловатт-соат электр қуввати ишлаб чиқарилган бўлса, 1937 йилда 278,2 миллион киловатт-соатга етказилди. 1913 йилда ҳаммаси бўлиб 13,2 минг тонна нефть қазилган бўлса, 1937 йилда 190 минг тонна нефть қазилди.

Республикамизда саноатнинг географик жойланишида ҳам катта ўзгаришлар бўлди. Революцияга қадар саноатнинг учдан икки қисми ҳозирги Фарғона области территориясида жойлашган эди. Саноатни республиканинг турли иқтисодий районларига бир текис ва рационал ҳолда жойлаштириш Ўзбекистоннинг табиий бойликлари ва моддий ресурсларидан тўлиқ фойдаланишга имкон берди. Саноатнинг рационал жойлаштирилиши натижасида кўпгина янги иқтисодий-саноат марказлари вужудга келди. Масалан, республика пойтахти — Тошкент шаҳри ва области республиканинг энг йирик саноат марказига айланди. Бухоро области ва Қорақалпоғистон АССРнинг саноати ҳам жуда тез ривожланди.

Республиканинг саноати ривожланиши натижасида қишлоқ хўжалиги блан саноат ўртасидаги нисбат ўзгарди, халқ хўжалигида саноатнинг солмоғи ошди. Масалан Ўзбекистон саноат маҳсулоти 1913 йилда 32,6 процент, қишлоқ хўжалик маҳсулоти 67,4 процент бўлган бўлса, 1938 йилда саноат маҳсулоти 69,4 процентни, қишлоқ хўжалик маҳсулоти эса 30,6 процентни ташкил этди. Бу эса Ўзбекистоннинг қолоқ аграр ўлкадан илғор индустриал социалистик республикага айланганлигини яққол кўрсатар эди.

Ўзбек халқи бутун совет халқи блан биргаликда Коммунистик партия раҳбарлигида Улуғ Ватан урушидан олдинги йиллардаёқ мамлакатимизда коммунизм қуриш вазифаларини ҳал қилишга киришган, социалистик Ватанимиз эса, коммунистик қурилиш даврига кирган эди. СССР тараққиётининг учинчи бешйиллик плани мамлакатимизнинг коммунистик қурилиш даврига кирганлигини ўзида яққол акс эттирди.

Мамлакатимиз тараққиётининг бу улуғвор янги программасида Ўзбекистон ССР халқ хўжалигининг барча тормоқларини янада ривожлантириш, шу асосда меҳнаткашларнинг моддий фаровонлиги ва маданий савиясини янада юксалтириш вазифалари ҳам белгилаб берилган эди. Учинчи бешйилликда Ўзбекистонда кенг кўламда катта саноат қурилиши олиб борилиши мўлжалланган эди. Айниқса республиканинг энергетика базаси жиддий равишда кенгайтирилиши, я'ни ўша вақтда мавжуд бўлган даражадан 8 марта ортмоғи зарур эди. Умуман учинчи бешйиллик мобайнида республика халқ хўжалиги учун капитал харажатларининг ҳажми 3,2 миллиард сўм белгиланган бўлиб, бу биринчи ва иккинчи бешйилликларда ажратилган маблағлардан икки ҳисса ортиқ эди.

Аммо гитлерчи босқинчиларнинг 1941 йилда мамлакатимизга хиёнаткорона қилган ҳужуми натижасида бошланиб кетган Улуғ Ватан уруши бу бешйиллик планини тўлиқ бажаришга имкон бермади. СССР халқларининг муқаддас вазифаси душман устидан ғалаба қозониш учун бутун моддий ва ма'навий имкониятларни сафарбар қилишдан иборат бўлиб қолди.

Улуғ Ватан уруши йилларида Ўзбекистон саноати янада юксалди. Ўзбекистон Совет Армиясининг аслаҳахонасига айланди. Ватан уруши саноатни фронт эҳтиёжларига мослаб қайтадан қуришни ҳамда Иттифоқимизнинг Ғарбий районларидан Ўзбекистонга кўчириб келтирилган юзга яқин саноат корхоналарини тез фурсат ичида ишга солишни талаб қилар эди. Республикамизнинг меҳнаткашлари уруш вақтининг барча қийинчиликларини енгиб, Коммунистик партиянинг раҳбарлиги остида бу вазифаларни шараф блан бажардилар.

Кўчириб келтирилган саноат корхоналарининг ишга туширилиши ва шунингдек кўплаб янги саноат корхоналари қурилишининг амалга оширилиши натижасида Ўзбекистонда саноатнинг янги тормоқлари: станоксозлик, ўрта ва оғир машинасозлик, электротехника, авиация, қора ва рангли металлургия, тўқимачилик машинасозлиги, химия машинасозлиги ва бошқа турли тормоқлар вужудга келтирилди. Республикамизда саноатнинг мислсиз даражада ривожланганлиги блан бирга ҳозирги замон техникасининг буюк муваффақиятларини мукаммал эгаллаган кўпсонли ишчилар, инженер-техник ходимлар ҳамда халқ хўжалигининг барча соҳалари учун юқори ихтисосли кадрлар тарбиялаб етиштирилди. Янги шаҳарлар ва йирик саноат марказлари — Чирчиқ, Янгийўл, Бекобод, Оҳангарон, Қувасой, Олмалиқ ва бошқа шаҳарлар пайдо бўлди. Тошкент Совет Иттифоқининг Шарқдаги энг йирик маданият ва саноат марказига айланди.

* * *

Ўзбекистон саноати — Улуғ Октябрьнинг, шонли бешйилликларнинг меваси, халқимизнинг ифтихоридир. У республикамиз ишлабчиқарувчи кучларининг тараққиётига чексиз имкониятлар яратиб берди, республикамиз халқ хўжалигининг етакчи соҳаси бўлган пахтачиликни юксалтиришда жуда бой имкониятлар очиб берди.

Шунингдек, Ўзбекистон саноатининг ҳозирги ва келгусидаги ривожланиши ҳам ўз навбатида республикамизнинг асосий бойлиги бўлган ва бутун Иттифоқимиз иқтисодий тақсимотида республиканинг ўрнини белгилайдиган — пахтачиликни ривожлантириш эҳтиёжларини тўла та'минлаш асосида олиб борилади.

Ўзбек халқи ўз социалистик республикасининг 30 йиллиги кунида барча ғалабаларимизнинг илҳомчиси ва ташкилотчиси — Коммунистик партияга ўзининг чуқур миннатдорчилиги ва чексиз садоқатини яна бир марта изҳор қилади.

О. АМИНОВ,

иқтисодий фанлар кандидати.

ҚЕЛГУСИ ЙИЛ МЎЛ ҲОСИЛИ УЧУН МУСТАҲКАМ ЗАМИН ЯРАТАЙЛИК

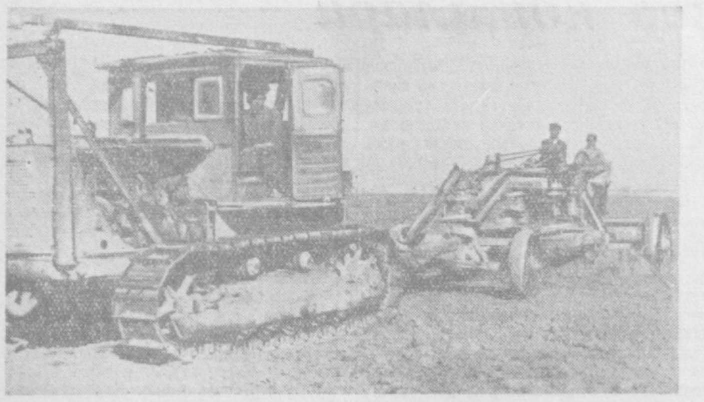

Ўртасарой районидаги «Северний маяк» колхози партов ерларни кўплаб ўзлаштираётир. **Суратда:** механизатор ўртоқ **Федоров** Д 20—а маркали машина блан ер текисламоқда. **Х. Черсан** фотоси.

Ўтган йилги хатолар такрорланмоқда

Кузги-қишки ишларни ўз вақтида бажариш, ерни чуқур шудгор қилиш мўл ҳосил етиштиришда жуда муҳим аҳамиятга эга бўлган агротехника тадбиридир. Октябрь район колхозлари шу кунга қадар деярли ҳамма майдонлардаги ҳосилни йиғиб-териб олишлари, кузги шудгорлашни тамомлашлари керак эди. Броқ районда шу кунгача атиги 810 гектар пахта майдони шудгор қилинган, ирригация-мелиорация ишларига мутлақо киришилмаган. Бу ҳол шуни кўрсатадики, район колхозлари ўтган йилги хатоларни бу йил ҳам такрорламоқдалар. 1953 йилда кўпгина пахта майдонлари кузда шудгор қилинмаган, ирригация-мелиорация ишлари ўз вақтида бажарилмаган, натижада ер экишга яхши тайёрланмай қолган эди. Бу эса, пахтадан мўл ҳосил етиштиришга ҳалал берди.

Аммо район партия ва совет ташкилотлари (район партия комитетининг секретари Муҳамедов, ижроия комитетининг раиси Тожиев ўртоқлар) бундан ўзларига тегишли хулоса чиқариб олмадилар. Октябрь районининг айрим раҳбар ходимлари «ҳозирги шароитда шудгор қилиш муҳим эмас» деган нотўғри фикрларни юритмоқдалар. Масалан, райондаги машина-трактор станцияларининг директорлари П. Эртоев ва А. Коломейцев ўртоқлар ана шундай фикрдалар. Аслида кузги-қишки ишларнинг ёмон бориши об-ҳавонинг «ёмон» келишида эмас, балки МТСларнинг бу кампанияга тайёрлик кўрмаганликларидадир. МТСлардаги ҳайдов ва ғўзапоя юлиш учун ажратилган тракторлар ўз вақтида ремонт қилиб, колхозларга жўнатилмади. «Пахта» МТСидаги 21 ҳайдов тракторининг ремонт қилинмай устахонада ётганлиги бунга мисол бўлаолади. Бу МТС хизмат қилаётган колхозларда шу вақтгача фақат 320 гектар пахта майдони шудгор қилинди. Колхозларда ишлаётган 51 ҳайдов тракторининг бирортаси ҳам кунлик нормани бажармайди. Кўпгина тракторлар сифатсиз ремонт қилингани учун бекор турипти. Натижада бу МТС зонасида ҳар куни графикдаги 120 ўрнига фақат 20—30 гектар ер шудгор қилинмоқда.

1-нчи МТС районнинг 4 колхозига хизмат қилади. Бу колхозларда ҳаммаси бўлиб 493 гектар ер шудгор қилинган. Бунинг ҳам деярли 60 проценти сабзавот экилган майдондир. МТС зонасидаги колхозларнинг 1000 гектардан кўпроқ пахта майдонидаги ҳосил тўла териб олинган. Фақат Киров номли колхознинг ўзида 415 гектар пахта майдонидаги ҳосил батамом териб олинган. Аммо МТС раҳбарларининг беларволиги туфайли бирорта ҳам ғўзапоя юладиган агрегат ишга туширилмаганлиги учун дала ғўзапоядан тозаланмаган, демак шудгорлаш иши ҳам бошланмаган.

Кузги-қишки ишларнинг муваффақиятли ўтиши кўп жиҳатдан колхоз раҳбарларининг фаолиятига ҳам боғлиқ. Улар колхозда пахта йиғим-теримини конвейер асосида уюштириб, пахта майдонларини ғўзапоядан тозалаб, пешма-пеш шудгорлаш чораларини кўришлари керак. Броқ районнинг бирорта ҳам колхозида бундай қилинмаётир. Масалан, йиллик планини бажариб қўйган Калинин номли колхозда ҳали бир гектар ҳам ер шудгор қилинмаган. Колхоз раиси ўртоқ К. Маҳмудов кузги шудгорлашни қизитиб юбориш учун барча имкониятлар мавжуд эканлигини инкор этмаса-да, нима учундир бу ишни ҳалигача бошлаб юбормаган. Райондаги Энгельс номли, Сталин номли ва бошқа колхозларда ҳам кузги-қишки ишларга беларволик блан қаралмоқда. Бу колхозлар йил сайин пахта тайёрлаш планини бажармай келадилар, чунки бу колхозларда пахта майдонлари деярлик шудгор қилинмайди, кузги-қишки тадбирлар ўз вақтида ўтказилмайди.

Райондаги камқувват колхозларга амалий ёрдам бериб, уларни илғорлар даражасига кўтариш чоралари кўрилмаётир. «Ўзбекистон» колхози ана шундай қолоқ ва камҳосил хўжаликларнинг биридир. Бу колхоз яқинда ташкил этилгач, унинг ишчи кучига ва техникага бўлган талаби катта. Бу ҳол район партия ва совет ташкилотларига ма'лум. Броқ, улар колхозга амалий ёрдам бермаётирлар. Колхозда ҳайдов тракторлари, кўрак чувиш машиналари етарли эмас, колхозга биронта ҳам ғўзапоя юлиш агрегати ажратилмаган.

Фурсат ўтиб бормоқда. Район партия, совет ташкилотлари, МТС ва колхоз раҳбарлари пахта йиғим-теримини жадаллаштириш блан мўл ҳосил гарови бўлган кузги шудгорлашни кенг кўламда қизитиб юборишлари керак. Бунинг учун мавжуд имкониятларни сафарбар этиш, барча қишлоқ хўжалик машиналаридан тўғри ва унумли фойдаланиш керак.

З. ЙЎЛДОШЕВ.

Шудгор ишлари тез кунда тугалланади

Гулистон районидаги Фрунзе номли колхоз а'золари пахтачиликни янада ривожлантириш масалалари юзасидан чақирилган кенгаш қатнашчиларининг Мурожаатини кенг муҳокама қилиб, меҳнат соҳасидаги ғайратларини ҳарқачонгидан ҳам оширмоқдалар.

Колхоз а'золари ердаги пахта ҳосилининг бир граммини ҳам нобуд қилмай йиғиб-териб олиш ишларини кузги-қишки ишлар блан маҳкам боғлаб олиб бораётирлар. Бу соҳада колхознинг Жаббор Эшонқулов, Мирзабек Шойбеков, Бўри Тожибоев ва Саидмухсин Эргашев ўртоқлар бошчилик қилаётган бригада а'золари яхши ташаббус кўрсатмоқдалар. Бу илғор бригадаларнинг а'золари ўзларига бириктирилган пахта майдонларининг ҳарбир гектаридан 28—30 центнердан ҳосил олиб, йиллик пахта тайёрлаш планларини шараф блан бажардилар. Бригадаларнинг Шодмон Тўрақулов ва Раҳмат Каримов ўртоқлар бошлиқ илғор звенолари ҳарбир гектар пахта майдонидан 34—35 центнерга етказиб ҳосил олдилар. Анор Ўрозова, Ортиқой Тоғоева ва Телов Хўжанов каби бирнеча ўнлаб кўпмингчи теримчилар эса 9,5—10 минг килограммдан пахта териб мавсум мажбуриятларини ортиғи блан адо этдилар.

Колхознинг бу илғор бригадалари давлатга пландан ташқари яна 10—15 процент миқдорида пахта топшириш учун ўз зиммаларига қўшимча мажбрият олдилар.

Меҳнатсевар колхозчилар шу кунларда олинган қўшимча мажбуриятни муваффақият блан бажариш ва келгуси йил мўл пахта ҳосилига замин тайёрлаш учун курашиб, барча дала ишларини конвейер усулида ташкил қилаётирлар. Пахта майдонлари бирйўла ҳосилдан тозаланиб, ғўзапоялари трактор блан юлинмоқда. Ғўзапоядан тозаланган майдонлар эса агротехника қоидаларига мувофиқ шудгорланмоқда. Ўртоқ Саидмухсин Эргашев бошлиқ бригаданинг 70 гектар пахта майдони батамом ҳосилдан тозаланди ва сифатли шудгор қилинди.

1-нчи МТСнинг шу колхозда хизмат қилаётган Тўрабек Оқмирзаев ва Турдибой Ойбеков ўртоқлар бошлиқ трактор бригадаларининг механизаторлари ўз тракторларини биринчилар қаторида ремонтдан чиқариб колхозга олиб келдилар. Улар келган биринчи кунларидан бошлаб колхозчилар блан меҳнат ҳамкорлигини мустаҳкам йўлга қўйиб ғўзапояларни юлиш, шудгорлаш ва шу каби бошқа кузги-қишки ишлар сур'атини кучайтириб юбордилар.

Тракторчилардан Шерали Тўрақулов, Арғинбой Бойназаров ва Қаршибой Тоғоев каби ўртоқлар ер ҳайдаш ва ғўзапояларни юлишда ўрнак кўрсатиб, кундалик нормаларини 1,5—2 ҳиссадан адо этмоқдалар. Бундан ташқари бу трактор бригадаларининг механизаторлари 180 гектар қўриқни очиб ер оборотига қўшдилар.

Т. РЎЗИБОЕВ.

Кузги шудгор мўл ҳосил гарови

Ўртасарой районидаги Сталин номли колхоз пахтакорлари мўл ҳосил олишда кузги шудгорлашнинг катта аҳамиятга эга эканлигини тажрибада кўрдилар. Ўтган йили ерларини кузда шудгорлаб қўйган А. Қурбонов, С. Расулев, Ф. Усмонов ўртоқлар бошлиқ звено ва бригада а'золари пахта майдонининг ҳар гектаридан 26 — 28 центнердан ҳосил йиғиб олдилар.

Кузда шудгор қилмай, ер-ҳайдаш ишларини кўкламга қолдирган Х. Сафаров, Б. Мовлудов, У. Алимқулов ва Қ. Мамедов ўртоқлар бошлиқ звено ва бригада а'золари гектаридан 17 — 19 центнердангина ҳосил олдилар.

Колхозчилар ерни шудгорлашни бу йил барвақт бошладилар. Шудгорлашда коммунистлар ва комсомоллар ташаббус кўрсатиб ишлаётирлар. Тракторчиларга колхоз правлениеси а'золари бириктирилиб қўйилган. Юлинган ғўзапояларни тезда ташиб олиш учун махсус транспорт бригадаси ташкил этилган. Бундай амалий тадбирлар тракторчиларнинг иш унумини тобора ошираётир. Натижада кунига 16—17 гектар ўрнига 30—35 гектар ер ғўзапоядан тозаланиб сифатли шудгор қилинмоқда.

Колхоз пахтакорлари шудгорлашни тез кунда тамомлаш учун ҳамма имкониятлардан унумли фойдаланаётирлар.

И. ИБОДОВ.

БМТ Бош Ассамблеясининг тўққизинчи сессияси ёпилди

Охирги ялпи мажлис

НЬЮ-ЙОРК, 18 декабрь. **(ТАСС махсус мухбири).** Кеча БМТ Бош Ассамблеяси тўққизинчи сессиясининг охирги ялпи мажлиси бўлди.

Бош Ассамблея социал, гуманитар ва маданий масалалар комитетининг бирқанча тавсияларини, жумладан «мажбурий меҳнат» тўғрисидаги резолюцияни тасдиқлади. «Мажбурий меҳнат» тўғрисидаги масала Бош Ассамблеянинг кун тартибига АҚШнинг қистови блан киритилганлиги ҳақида хабар берилган эди. Ана шу масаланинг муҳокама қилиниши ҳозирги вақтда Қўшма Штатлар томонидан Хитой Халқ Республикасига қарши олиб борилаётган туҳмат ва душманлик кампаниясининг бир қисми бўлди. Қўшма Штатлар ана шу шум мақсад учун БМТдан кенг фойдаланмоқда.

СССР, Украина ССР, Белоруссия ССР, Польша, Чехословакия делегациялари резолюцияни тасдиқлашга қарши овоз бердилар. 10 делегация, шу жумладан араб ва Осиё мамлакатларининг делегациялари овоз беришда бетараф қолдилар. Бош Ассамблеянинг кечки ялпи мажлисида бу масала муҳокама қилинган вақтда гоминданчи сўзга чиқиб, Хитой Халқ Республикаси ша'нига туҳмат гапларни айтди. У, сурбетларча шуқадар вайсадики, Бош Ассамблея раиси унинг сўзини тўхтатишга ва уни сўздан маҳрум этишга мажбур бўлди. Совет Иттифоқи вакили Саксин БМТда айниқса ХХРнинг қонуний вакиллари бўлмаган бир пайтда улуғ хитой халқига нисбатан шундай иғво гапларнинг тарқатилишига қарши қаттиқ норозилик билдирди.

Шундан кейин Бош Ассамблея ХХРга қарши агрессив ҳаракатлар тўғрисидаги ва бу ҳаракатлар учун АҚШ ҳарбий-денгиз флоти жавобгар эканлиги тўғрисидаги масала юзасидан махсус сиёсий комитетнинг докладини муҳокама қилабошлади. СССР делегацияси Махсус сиёсий комитетдагидек бунда ҳам Бош Ассамблеянинг муҳокамасига резолюция проекти киритди. Бу резолюция проектида Узоқ Шарқда тинчликка ва хавфсизликка таҳдид қилаётган агрессив ҳаракатларни қоралаш таклиф этилади ва ана шу районда вужудга келган аҳвол учун жавобгар бўлган АҚШ ҳукуматига бундай агрессив ҳаракатларни тўхтатиш учун зарур чоралар кўриш тавсия этилади. Шу масала юзасидан сўзга чиққан СССР вакили А. А. Соболев бундай деб уқтириб ўтди: Совет делегацияси «Хитой Халқ Республикасига қарши агрессив ҳаракатлар тўғрисида ва бу ҳаракатлар учун АҚШ ҳарбий-денгиз флоти жавобгар эканлиги ҳақида»ги масалани Бош Ассамблея тўққизинчи сессиясининг муҳокамасига қўйганида Узоқ Шарқда тинчликни сақлаш учун муҳим аҳамиятга эга бўлган проблемани тинч йўл блан тезликда ҳал этишга ёрдам беришни кўзда тутди.

Бирлашган Миллатлар Ташкилоти ҳал этилмаган халқаро масалаларни ҳал этиш учун ва халқларнинг тинчлиги ҳамда хавфсизлигига жиддий таҳдид қилаётган агрессив ҳаракатларни йўқотиш учун барча имкониятлардан фойдаланиши керак.

Бунда гап АҚШнинг Хитой Халқ Республикасининг ҳаётий манфаатларига ва суверен ҳуқуқларига қарши қаратилган ҳаракатлари тўғрисида, улуғ хитой халқини ва барча тинчликсевар халқларни ҳақли суратда ғазаблантираётган ҳаракатлар тўғрисида бораётир.

Америка Қўшма Штатларининг қуролли кучлари Хитойнинг суверен ҳуқуқларини ва халқаро битимларни бузиб, Хитой территорияси бўлган Тайвань ва Пэнхуледао оролларини босиб олдилар, бу блан Хитойнинг ички ишларига бевосита аралашдилар ва Хитой Халқ Республикасининг территориал дахлсизлигига қарши куч ишлатиш блан таҳдид қилдилар.

АҚШ ҳукуматининг бу хуружини Хитой Халқ Республикасига қарши жиддий ҳарбий провокация деб қарамай иложи йўқ. Бу хуруж тинчлик ишига жиддий хавф туғдиради.

А. А. Соболев яна бундай деди: АҚШ қуролли кучларининг Тайвань ва Хитой денгизлари районида қилаётган агрессив ҳаракатлари натижасида хавфли аҳвол вужудга келмоқда. Тайвань районини урушнинг янги ўчоғига айлантираётган АҚШ агрессив доиралари бундай хавфли аҳвол учун бевосита жавобгардирлар.

СССР вакили уқтириб ўтдики, Бирлашган Миллатлар Ташкилоти бундай аҳволга тоқат қилиши мумкин эмас ва Узоқ Шарқдаги вазиятни нормал ҳолга келтириш, агрессия актларини тўхтатиш ва Хитой Халқ Республикасининг қонуний ҳуқуқларини ҳимоя қилиш учун зарур чораларни кўриши лозим.

Украина ССР, Белоруссия ССР, Польша ва Чехословакия вакиллари совет делегациясининг таклифларини қувватладилар. Америка делегати ва чанкайшичилар вакили Совет Иттифоқининг таклифларига қарши чиқдилар. Улар ўз сўзларида АҚШнинг ХХРга қарши агрессив ҳаракатларини инкор қилмадилар ва бундай ҳаракатларни ма'қулладилар.

Бош Ассамблея АҚШнинг ХХРга қарши агрессив ҳаракатларини тўхтатишга ва Узоқ Шарқдаги кескин вазиятни юмшатишга қаратилган таклифни, я'ни совет делегациясининг таклифини кўпчилик овоз блан рад этди.

Шундан кейин Бош Ассамблея Хитой денгизлари районида кемаларнинг эркин қатновига халақит берилаётганлиги тўғрисидаги масалани ва АҚШ делегацияси томонидан Махсус сиёсий комитетга мажбуран қабул қилдирилган резолюцияни қараб чиқабошлади. СССР вакили А. А. Соболев бу масала юзасидан сўзга чиқиб, бундай деди: Совет Иттифоқи делегациясининг фикрича, Бош Ассамблея муҳокама қилинаётган масала юзасидан Сурия делегацияси таклиф этган тарзда тегишли қарор қабул қилаолиши мумкин эди. Аммо, деди Соболев, АҚШ делегацияси чанкайшичиларнинг денгиздаги қароқчилигига доир фактларни рад этаолмай, бу масалани муҳокама қилмасликка қаратилган найрангларни, савдо кемаларига ҳужум қилишда айбдор бўлган шахсларни жавобгарликдан қутқазиб қолишга қаратилган найрангларни ва манфаатдор мамлакатларнинг ўз қонуний манфаатларини ҳимоя қилишларига халақит беришга қаратилган найрангларни ишлатди. АҚШ делегациясининг ташаббуси блан Бош Ассамблеяга шундай резолюция проекти тақдим этилдики, бу проект масаланинг моҳиятини э'тиборсиз қолдириб, мазкур масалага тааллуқли бўлган ҳисоботлар ва ҳужжатларнинг Махсус сиёсий комитет томонидан БМТнинг халқаро ҳуқуқ комиссиясига, я'ни муҳокама қилинаётган масалага ҳечқандай дахли бўлмаган комиссияга расман топширилишини кўзда тутади. Совет Иттифоқи делегацияси, деди ўз сўзининг охирида Соболев, қароқчиликни оқлаш йўлидаги уринишларни кескин суратда қоралайди. Америка резолюцияси овозларнинг кўпчилиги блан тасдиқланди.

Шундан кейин Бош Ассамблея Сиёсий комитетнинг Марокаш ва Тунис масалалари ҳақидаги резолюцияларини тасдиқлади. Ҳар икки резолюция овозларнинг катта кўпчилиги блан қабул қилинди. Делегацияларнинг бирортаси ҳам бу резолюцияларга қарши овоз бермади. Ма'лумки, Сиёсий комитетда АҚШ ва бошқа мустамлакачи давлатларнинг делегациялари Марокаш масаласи ҳақидаги резолюцияга қарши овоз берган эдилар, лекин шунга қарамай, Сиёсий комитет бу резолюцияни ма'қуллади. Шу блан бирга, одатда Америка сиёсати йўлидан борган бирқанча мамлакатлар ҳам АҚШ позициясини ма'қулламадилар.

АҚШ делегацияси Сиёсий комитетда бу резолюцияга қарши овоз берган эди. Аммо, у ажралиб якка қолишни истамай, бугун мазкур резолюцияни қувватлади. Сиёсий комитетда Марокаш масаласи ҳақидаги резолюцияга қарши овоз берган бошқа делегациялар (Англия, Голландия, Бельгия, Австралия, Люксембург ва бошқа мамлакатларнинг делегациялари) ҳам Америка делегациясига эргашдилар.

Ма'мурий масалалар ва бюджет масалалари блан шуғулланучи комитетнинг БМТ секретариатига ва унинг ходимларига тааллуқли резолюциялари, ба'зи бюджет масалаларига, шу жумладан БМТнинг 10 йиллигини нишонлаш учун чиқариладиган маблағ сметасига тааллуқли резолюциялари ҳам тасдиқланди. БМТ бош секретариатнинг Бош комитет томонидан ва ма'мурий масалалар ҳамда бюджет масалалари блан шуғулланучи комитет томонидан ма'қулланган таклифига мувофиқ БМТнинг 10 йиллиги байрами Сан-Францискода 1955 йилнинг 20 июлидан то 26 июлигача ўтказилади. Резолюцияда барча мамлакатларга ана шу кунлардан БМТнинг мақсади ва ишларини тушунтириш учун фойдаланиш таклиф этилади.

Бош Ассамблеянинг кун тартибидаги масалалар кўрилиб бўлганидан кейин Бош Ассамблея раиси Ван Клеффенс 9-нчи сессияни ёпиқ деб э'лон қилди.

Шимолий Атлантик иттифоқи кенгашининг сессияси тугади

ПАРИЖ, 18 декабрь. (ТАСС). Шимолий-Атлантик иттифоқи (НАТО) кенгашининг кеча Париждаги Шайо саройида очилган сессияси ўз ишини амалда тамомлади. Бугун эрталаб сўнгги мажлис бўлди ва сўнгра ахборот э'лон қилинди.

Ахборотда, НАТО кенгаши ҳарбий комитетнинг бу ҳарбий блокка кирган мамлакатларда амалга ошириладиган ҳарбий планларни ва тадбирларни ишлаб чиқиш учун асос бўладиган докладини ма'қуллади, дейилади.

Ахборот авторлари зўр бериб қуролланиш ва янги урушга тайёргарлик кўриш сиёсатини «СССРнинг ҳарбий қудрати тобора ошиб бораётганлиги» тўғрисидаги мулоҳазалар блан ҳамда СССР нинг қудрати ғарбий давлатлар учун «хавф» туғдиради деган да'волар блан оқлашга яна уринадилар.

Ахборотдан кўриниб турибдики, ғарбий мамлакатларнинг ва биринчи навбатда АҚШ, Англия ва Франциянинг вакиллари Ғарбий Германияни қуроллантириш тўғрисидаги Лондон ва Париж битимларининг парламентлар томонидан ратификация қилинишига эришишга ҳамда Совет Иттифоқига нисбатан «зўровонлик позицияси» сиёсатини давом эттиришга қарор берганлар. Париждаги сиёсий доираларда Шимолий Атлантик иттифоқ кенгашининг иши одатдан ташқари тез тамом бўлганлигини та'кидламоқдалар ва матбуотда босилган ма'лумотларга кўра, Париж битимларининг Миллат мажлиси томонидан ратификация қилинишини та'минлаш воситаларини даставвал муҳокама қилучи Иден, Даллес ва Мендес-Франс кенгашларининг алоҳида аҳамиятга эга эканлигини қайд қилмоқдалар. Шу нарса характерлики, кеча Франция ҳукумати бошлиғи томонидан Атлантик иттифоқи кенгаши сессиясининг қатнашчилари шарафига берилган зиёфатда ташқи ишлар комиссиясининг Париж битимлари юзасидан докладчилари генерал Бийот, Изорни, Вандру, шунингдек парламент ташқи ишлар комиссияларининг раислари Даниэль Мейер ва Марсель Плезан ҳам ҳозир бўлганлар. Ма'лумки генерал Бийот, Изорни ва Даниэль Мейер Париж битимларини ратификация қилишнинг актив тарафдорларидирлар.

Бугун Иден, Даллес ва Мендес-Франс яна кенгашадилар. Париж газеталарининг кўрсатишича, бу кенгашда уч масала, я'ни Париж битимларини ратификация қилиш тўғрисидаги, Шарқ блан Ғарб ўртасидаги муносабатлар тўғрисидаги ҳамда Ҳинди-Хитойдаги аҳвол тўғрисидаги масалалар кўриб чиқилади.

Чехословакия президенти Антонин Запотоцкийнинг 70 йиллиги

ПРАГА, 19 декабрь. (ТАСС) Антонин Запотоцкийнинг 70 ёшга тўлиши муносабати блан кеча миллий театрда тантанали кеча бўлиб ўтди. Кечада Чехословакия Коммунистик партияси Марказий Комитети Сиёсий бюросининг а'золари, министрлар, отоқли олимлар, ёзувчилар, жамоатчиликнинг ва меҳнаткашларнинг вакиллари ҳозир бўлдилар. Тўплангaнлар юбилярни қизғин табрикладилар.

Чехословакия Фанлар академиясининг президенти Зденек Неедли Антонин Запотоцкийнинг ҳаёти ва фаолиятига бағишланган нутқ сўзлади. Тантанали қисмдан кейин концерт берилди.

Бугун ҳамма газеталар Антонин Запотоцкийга бағишланган катта материалларни босиб чиқармоқдалар, шунингдек унга Чехословакия Коммунистик партияси Марказий Комитети, Чехословакия республикаси ҳукумати томонидан юборилган табрикномаларни, КПСС Марказий Комитетидан ва ССР Иттифоқи Министрлар Советидан, СССР Олий Совети Президиумининг раиси К. Е. Ворошиловдан ҳамда Хитой, Польша, Венгрия, Корея Халқ-Демократик Республикаси ва бошқа халқ демократияси мамлакатлари ҳукуматлари бошлиқларидан ва коммунистик ҳамда ишчи партияларидан олинган табрик телеграммаларини э'лон қилмоқдалар.

Франция Миллат мажлисида

ПАРИЖ, 18 декабрь. (ТАСС). Ғарбий Германияни қуроллантириш масаласи юзасидан бўладиган мунозаралар арафасида, я'ни Франциянинг ва тинчликнинг тақдири учун ҳал қилучи аҳамиятга эга бўлган мунозаралар арафасида, Совет Иттифоқи жиддий суратда огоҳлантирганидан кейин, парламентдаги ўнг гуруҳлар ўртасида ташвиш ва саросималик ҳукм сурмоқда. Герман милитаризмининг қайтадан тикланишига қарши халқ оммаси ўртасидаги ҳаракат кучайиб бормоқда ва халқ оммаси, Франция СССР блан бўлган иттифоқига содиқ бўлиб қолиши керак деб талаб қилмоқда. Мана бу ҳаракат ва бу талаб парламентдаги вазиятга та'сир кўрсатмоқда.

Лондон ва Париж битимларини ратификация қилдиришга зўр бериб уринаётган Мендес-Франс ҳукуматининг аҳволига жиддий путур етказилди. Кеча Миллат мажлисида бўлиб ўтган воқиалар буни исбот этади. Миллат мажлисида 1955 йилги давлат бюджети проекти муҳокама қилиниши муносабати блан ҳукумат жиддий мағлубиятга учратилди.

Кўп депутатлар ҳукуматнинг Ҳинди-Хитойдаги сиёсатини қаттиқ танқид қилдилар. Шу сабабдан молия комиссияси қўшилган давлатлар ишлари блан шуғулланучи министрлик бюджетининг проектини рад этди. Молия комиссиясининг бу қарори Миллат мажлисининг йиғилишида 291 овозга қарши 301 овоз блан тасдиқланди. Шундай қилиб, бюджет проекти муҳокамасиз рад этилди ва ҳукуматга бюджетнинг янги проектини тақдим этиш таклиф қилинди.

Ҳукумат бюджетнинг янги проектини дарҳол тақдим этди. Бу проект бирмунча тузатилган эски лойиҳадан иборат. Мендес-Франс Миллат мажлисининг йиғилишида маҳаллий вақт блан соат 22 дан 30 минут ўтганда, депутатлар бюджет проектини муҳокама этишга қабул қилсинлар ва бу муҳокама учун соат 23 дан 30 минут ўтганида навбатдан ташқари мажлис белгилансин, деб талаб этди. Мендес-Франс ишонч тўғрисидаги масалани овозга қўйиш блан таҳдид қилди, я'ни депутатларга та'сир кўрсатишнинг одатдаги усулини қўлланди. У, депутатларга, 18 декабрьда Даллес ва Иден блан муҳим музокаралар бўлади ва мен парламентнинг қўллаб-қувватлашига муҳтожман, деди. Миллат мажлиси бюджетнинг янги проектини 289 овозга қарши 298 овоз блан, я'ни атиги тўққиз овоз кўпчилиги блан муҳокама этишга қабул қилди ва ҳукумат талаб этган навбатдан ташқари мажлис вақтини белгилади.

Аммо, Миллат мажлисининг йиғилишлари ўртасидаги танаффус вақтида мажлис қилган молия комиссияси қўшилган давлатлар ишлари блан шуғулланучи министрлик бюджетининг иккинчи проектини ҳам рад этди.

Миллат мажлисининг тунда очилган йиғилишида Мендес-Франс «халқаро аҳвол мулоҳазалари»ни баҳона қилиб, ҳукуматнинг бюджет проектини муҳокама этишни яна талаб қилди. Депутатларга учинчи марта овоз беришга тўғри келди. Ҳукумат томонидан кўрсатилган таз'йиқ натижасида, бюджет проектини моддама-модда муҳокама қилабошлаш тўғрисидаги қарор 293 овозга қарши 295 овоз блан (я'ни икки овоз кўпчилиги блан) қабул қилинди; бу қарор молия комиссиясининг фикрича хилоф суратда қабул қилинди.

Муҳокама бошланиб, депутатлар қўшилган давлатлар ишлари блан шуғулланучи министрлик бюджети тўғрисидаги қонун проектининг дастлабки бирнеча моддаларини ярим соат мобайнида ма'қуллаганларидан кейин, ҳукумат ишонч билдириш тўғрисидаги масалани муҳокамага қўйди. Ҳукуматга ишонч билдириш масаласи 20 декабрь эрта блан овозга қўйиладиган бўлди. Ишонч билдириш масаласи бюджет проекти бутунича қабул қилиниши муносабати блан қўйилди. Бюджет ҳақидаги музокаралар давом этади.

Ҳукуматнинг шошма-шошарлик блан ҳаракат қилганлигига сабаб шуки, ҳукуматга ишонч билдириш масаласи юзасидан овозга қўйиш, конституцияга асосан, ишонч билдириш масаласи кўтарилганидан бир сутка кейин бўлиши керак. Ҳолбуки, Лондон ва Париж битимларини ратификация қилиш тўғрисидаги қонун проекти юзасидан мунозаралар бошлаш 20 декабрьга тайинланган. Франция ташқи сиёсатининг американлиларга тарафдорликдан иборат йўлини қувватлаётган ва шу сабабдан битимларнинг ратификация қилинишини истаётган кўпгина ўнг депутатлар масаланинг шу тарзда ҳал этилиши учун жавобгарликни кимларнингдир зиммасига тўнкашни хоҳлаётганликлари кеча Миллат мажлисининг кулуарларида уқтириб кўрсатилди. Шу сабабдан улар ратификация қилиш тўғрисидаги масала юзасидан мунозаралар бошланишига қадар ҳукуматнинг амалдан тушишига йўл қўймасликни истайдилар. Лекин шунга қарамай, қўшилган давлатлар ишлари блан шуғулланучи министрликнинг бюджети устида чиққан низо' герман милитаризмини қайтадан тиклаш сиёсати Францияда ҳеч кимга манзур эмаслигини ва Мендес-Франс ҳукумати Ғарбий Германияни қуроллантиришга очиқдан-очиқ ҳаракат қилабошлаганидан буён бу ҳукуматнинг обрўси ғоят тушиб кетганлигини кўрсатади.

Бразилия тинчлик тарафдорлари делегациясининг Тошкентда бўлиши

Бразилия тинчлик тарафдорларининг Жаҳон Тинчлик Кенгаши Стокгольм сессияси ишларида қатнашган делегацияси 18 декабрьда Тошкентдан Москвага самолётда жўнаб кетди.

Четэл меҳмонлари Тошкентда бўлган вақтларида шаҳарнинг маданий ҳаёти блан танишдилар, Тошкент медицина институтини, Тошкент консерваториясини бориб кўрдилар, Ўзбекистон ССР халқ артисти, Сталин мукофоти лауреати Галия Измайлованинг ижодий кечасида ҳозир бўлдилар.

(ЎзТАГ)

БИЛДИРИШ

Тошкент область Совети ижроия комитети барча депутатларга ма'лум қиладики, шу йил 23 декабрьда, кундуз соат 12 да меҳнаткашлар депутатлари Тошкент область Советининг IV чақириқ VI сессияси чақирилади.

Сессия Муқимий номидаги театр биносида бўлади. Делегатлар театр биносида соат 10 дан рўйхатга олинади.

Тошкент область Совети ижроия комитети.

ОБ-ҲАВО МА'ЛУМОТИ

Тошкент об-ҳаво бюросининг ма'лумотига қараганда, бугун Тошкент областида ва Тошкентда ҳавонинг булутланиб туриши, ба'зи жойларда эса ёғингарчилик бўлиши кутилади. Температура 3 даражадан 8 даражагача иссиқ бўлади.

Редактор З. ЕСЕНБОЕВ.

ТЕАТРЛАРДА:

ҲАМЗА НОМЛИ ТЕАТРДА — 21/XII да **Оғриқ тишлар**, 22/XII да **Қутлуғ қон.**

СВЕРДЛОВ НОМЛИ КОНЦЕРТ ЗАЛИДА — 22/XII да **Ўзбекистон ССРнинг 30 йиллигига бағишланган концерт.** Концертда: Ўзбекистон давлат филармониясининг **ўзбек ашула ва рақс ансамбли**, Ўзбекистон ССР халқ артисти **Бобораҳим Мирзаев**, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист **Меҳри Абдуллаева** ва ансамбль солистлари қатнашади. Ансамбльнинг бадиий раҳбари — Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган артист **Дони Зокиров**. Концерт кеч соат 8 яримда бошланади.

ТОШКЕНТ ДАВЛАТ ЦИРКИДА
22 декабрьдан 30 декабрьгача
Ўзбекистон ССРнинг 30 йиллигига бағишланган КАТТА БАЙРАМ ТАМОШАЛАРИ

Адабий монтаж авторлари — **П. Бернатский, Н. Коваль.**

Постановкачи — режиссёр **Л. Н. Лукьянов.**

Циркнинг бутун труппаси қатнашади.

Программада: юбилейга бағишланган янги номерлар ва янги иллюзион аттракцион. Программа охирида — **«Хайрлашмаймиз»** деган тамоша.

Якшанба кунлари **3 марта тамоша** кўрсатилади.

Тошкент шаҳар маданият бошқармасининг кинолаштириш бўлими
Тошкент шаҳри кинотеатрларида 25 декабрьгача
Совет Иттифоқи ва Хитой Халқ Республикаси улуғ халқларининг дўстлиги ва ҳамкорлигига бағишланган хитой кинофильмлари фестивалини ўтказади.

21 ва 22 декабрьда «РОДИНА», НАВОИЙ номли, СОБИР РАҲИМОВ номли, «ЁШ ГВАРДИЯ», «ЎЗБЕКИСТОН», КОММУНА УЙИ кинотеатрларида
ДАДИЛ РАЗВЕДКА

«ИСКРА», «КОМСОМОЛ 30 ЙИЛЛИГИ», «ЎЗБЕКИСТОН 25 ЙИЛЛИГИ», «ШУҲРАТ» кинотеатрларида
ШАЙТОН ПАНЖАСИНИ ҚИРҚАМИЗ

РЕДАКЦИЯ ВА НАШРИЁТ АДРЕСИ: Тошкент, «Правда Востока» кўчаси, № 34. **РЕДАКЦИЯ БЎЛИМЛАРИНИНГ ТЕЛЕФОНЛАРИ:** коммутатор — 36334 ва 33262 орқали Партия гурмуши бўлими — 136, Пропаганда бўлими — 136. Совет қурилиши бўлими — 132. Маданият бўлими — 132, Адабиёт ва сан'ат бўлими — 39040, Қишлоқ хўжалик бўлими—135. Саноат ва транспорт бўлими — 132, Хатлар бўлими — 132 Секретариат — 34048, Э'лонлар бўлими — 38142

Р. 08758. «Қизил Ўзбекистон», «Правда Востока» ва «Ўзбекистони сурх» бирлашган нашриётнинг босмахонаси. Нашр. № 1583.